One of the Godlike things of this world is the veneration done to human worth by the hearts of men—
—Carlyle.

INDIAN
OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903
Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956

SOUTH AFRICAN LIBRARY - CFEB 1957

Of all the earthly music that which reaches farthest into heaven is the beating of a truly loving heart.
—H. W. Beecher.

No. 4—Vol. LV. | Friday, 1st February, 1957 | REGISTERED AT THE G.P.O AS A NEWSPAPER Price: SIX PENCE.

GOVT. FEARS BUS BOYCOTT MIGHT SMASH APARTHEID

Capetown, January 25.

THE African bus boycott on the Rand is developing into the biggest test yet of the Nationalist Government. The Cabinet is regarding it as such and reacting accordingly. The Minister of Transport, Mr. B. J. Schoeman, has sent for representatives of the bus company, the Johannesburg City Council, the Chamber of Industries and the Sakekamer for urgent talks in his office at Parliament.

Mr. Schoeman did not say so in Parliament, but there is good reason to believe that the Cabinet thinks if the boycott were to succeed over bus fares it would become the conventional and invariable weapon against all other increased charges levied on the Africans such as house rentals.

'Political Movement'

As such it would become the effective political weapon for an unenfranchised majority in other fields as well and would eventually enable the Africans to challenge the authority of the Government itself.

Mr. Schoeman told the House that the boycott would be resolved by being broken. It was a political movement launced by the African National Congress to test its strength and see how much support and discipline it could exact from the African through intimidation. The Government would countenance no concessions, he said.

Break Boycott

Mr. Schoeman repeated to these representatives what he said in Parliament namely, that the Government was determined to break the boycott.

Mr. Schoeman also appealed to the representatives to assist the Government in smashing the boycott.

The representatives told Mr. Schoemen that they had no authority to reply to this request, but that they would convey his views to the bodies they represented.

The fact that Mr. Schoeman has held these urgent talks is an indication that the bus boycott is regarded by the Cabinet as of national importance.

"Stop All Buses"
—Call by Africans

At a meeting in Alexandra township of the Peoples' Transport Action Committee, between five and 6 thousand Africans unanimously adopted a resolution calling on P.U.T.C.O. to remove all their buses from the township. Since the boycott started the corporation has been keeping a skeleton service running.

The resolution said: We see no chance of agreement between the corporation and ourselves. Payment for segregation is not our business; it is the affair of those who choose to segregate."

The South African Coloured Peoples Organisation called on all Coloured people to boycott the Public Utility Transport Corporation buses in sympathy with the Africans.—'Natal Daily News.'

NEHRU'S REPUBLIC DAY MESSAGE

"ON the occasion of Republic Day I send my greetings to all those who are serving India abroad in an official or unofficial capacity.

"During the few years of our independence we have grown and matured and, as we grow, fresh responsibilities are cast upon us and our burdens increase. This is natural. But this also means far greater efforts on our part.

Highest Standards

"But above all, every public servant must remember the high privilege of serving India during this historic phase of her existence. It is only by maintaining the highest standards of conduct and integrity and ever remembering the ideals that we hold, that we can truly serve our motherland as well as the cause of world peace and fellowship. We seek friendship with all countries and their peoples and we bear malice to none.

"Let it be said that in this generation the people of India lived upto their great responsibilities and maintained the honour and dignity of their country. It is in this selfless service that true happiness will be found. We are determined to build the new India of our dreams. Whatever the difficulties that may face us, we shall continue on our journey to this goal and see the progressive realisation of those dreams. Thus we shall find fulfilment."—ISI.

INDIAN OPINION

FRIDAY, 1ST FEBRUARY, 1957

Prohibit, Ban, Break

FROM all reports it would seem that the Johannesburg boycott of buses by Africans in protest against the proposed rise in fares has assumed proportions most people on the White side of the colour line were not appreciably ready for. This has so alarmed the government that it is now virtually calling for a new White united front against the African boycotters. This course is extremely unwise—it is an invitation to Infinitely more complicated troubles.

None of the problems raised by the boycott will be solved by Minister Schoeman's expressed determination to break it. The simple reason for this is that the boycott is basically a symptom of a disease, in the life of a country, which clamours for effective treatment. Poverty and wealth follow racial lines to the point where revolution remains the only effective form of protest left to the African. Any society which gives four-fifths of its people a vested interest in revolution is a tragically diseased society.

Simmering Cauldron

But a greater tragedy lies in the fact that the Strijdom government wilfully refuses to see in its apartheid policy one factor which leaves the African with no other means to force attention onto his plight than revolutionary methods. To talk of breaking the boycott, in these circumstances, as the Minister of Transport has been threatening, is both to run away from the real issues now at stake as well as, on another plane, to confuse them. Either cause means that South Africa will continue to sit on a simmering cauldron forever, if this country continues to be dominated by the Nationalists.

The fact must be faced that the poverty of the African and the rise in the cost of living in this country have been such that the Africans in Johannesburg find the rise of one penny in the fares altogether unbearable. It is true that wages have gone up substantially in recent years. But this has brought no real relief to the bulk of the African population for the simple reason that the decline in the value of the Pound has introduced deficits in the budgets of working African families which the increments referred to above have not met to any marked degree.

Meetings Proscribed

African demands for an improvement in this state of affairs have evoked responses from the government side which have been anything but helpful. African trade unions have been heavily curbed. Leaders have been banned while meetings are proscribed by law in a variety of subtle but effective ways.

In these circumstances the truly amazing thing is not that the Africans, face to face with a concerted attempt to strangulate them economically, have not taken one or two leaves from the book of the Nationalist Party when it was in opposition—it is that they have conducted the boycott in such an orderly way.

The thing to do, then, is for the government, industry, commerce, the Sakekamer and White trade unions not to rush to shelter in that rut of futility where they can think only in terms of prohibitions, bans or breaking organised demonstrations, but to see in the boycott an orderly, peaceful and effective demand for reform and treat it as such.

Sole Crime

Any other course would ensure that the country would be saddled with better-organised boycotts in the future. It is futile for the Nationalists to talk of breaking the boycott when they know that they have left ten million people with no other weapon to ensure respect for their wishes. Ten million people cannot be silenced forever where their sole crime is to clamour for justice.

Threat To Ban Indian Ships

ABOUT a fortnight ago Minister Eric Louw announced that South Africa was now in the position to retaliate against India's trade sanctions against the Union by closing its harbours to Indian ships, diverted because of the Suez crisis. If the Nationalists threaten, cajole, and bully, where they should argue, persuade and convince it is because they labour under a strong feeling of inadequacy.

If this tendency was confined to some of the political problems in South Africa there would certainly be reason for protest. But when it makes them run loose in the world, creating enemies for South Africa where we should have friends, it becomes a positive menace to the country.

International Agreements

It is White South Africa which brought the Indians into this country—under conditions set out clearly in the international agreements. It is White South Africa which was the first to violate and ultimately repudiate these conditions. It is White South Africa, as represented by the Strijdom government which squeals loudest when other people remind it of its obligations.

The tragedy about the squeal is that it is so unbalanced it might turn the whole of Asia into a sea of hostility against the Union. South Africa no longer has very many friends in the West. The blame for all this lies foursquare at the feet of the apartheiders.

The D.R.C. And The State-II

THAT the English Churches do not practice what they preach about unity in Christ is surely no reason for jettisoning their ideals. But it should encourage humility when discussing shortcomings in the D.R.C. interpretation of the Christian ethic. In one respect, however, the ideals of the two Churches are less far apart than is commonly believed.

The republican dogma of "no equality in Church or State" between white and non-white only dates from 1859. Indeed the separation of the races in church was first discussed at all by the D.R.C. as late as 1829, when it was *unanimously* decided by synod that all groups should partake of communion together and that "the mere discussion of any other suggestion is unworthy of the Christian religion.'. At the synod of 1857 the first concession was made "to prejudice and weakness." But synod reaffirmed its belief that common services were both "desirable and scriptural," and separate services were authorised only on account of human sinfulness.

Admission

Lately the subject has been revived. The minority views of Prof. B. B. Keet and Dr. Ben Marais are well known. Even the Federal Council of the largest branch of the D.R.C. admitted last April that separate churches had been started on purely practical grounds and the Church, "while accepting the Scriptural message, judged that circumstances had not changed sufficiently in South Africa for practice to follow the ideal more closely'" But clearly consciences have been stirred.

And it was precisely because he considered his Church has sinned by adding the test of faith as a ground for admission of members that a young D.R.C. dominee recently wrote: "*Can a* Church confess its sins? That is, can the Church become Christian? Yes, can the "Christian" Church become Christian? Or does it demand that its members one by one become Christians without lifting a finger itself to become worthy of that name? The reason for putting this question publicly is the terrible realisation that the Church, our Church, is living in sin, that this sin is not only a particular sinful deed, but a sinful way of life which comes from a sinful attitude. This has to such an extent become part of our existence as a Church that we cannot realise the sin because in condoning it we will have to condemn ourselves."

Silence Not Compliance

So far as current political affairs are concerned, *Die Kerkbode* inferred that the D.R.C.'s silence derived from aloofness, not compliance; and added that the Moderator of the Transvaal Synod in March 1956 "rejected the whole idea that our Church is merely 'a department of State,' and thus it is unnecessary to discuss this further." English churchmen may legitimately reply that one of these two propositions is untenable and the other inadequate.

By

C. W. M. GELL

If we question whether the D.R.C. does in fact stand "aloof" from politics and current affairs, we can do so without identifying that Church and the National Party. Prof. L. J. du Plessis in his Calvinist description of "the Modern State" wrote of the Church and State as "two creatures of God which can be autonomous and independent without ceasing to possess a concurrent common activity. Their powers are distinct, not separate, for they are by Scripture conjoined.'

Church And Nationalist Party

One may trace this very close association of Church and State throughout the recent history of the National Party—from the 1941 call for "a Christian National Republic based on a real Calvinist foundation"; through Ds. W. Nicol's (now Administrator, then Moderator of the D.R.C. in the Transvaal) article "How to Vote" in a 1948 issue of "Die Voorligter"; through Prof. Strauss's paper at the Bloemfontein Calvinist Conference of 1950 in which he called for "war against un-Christian (i.e. un-Calvinist) democracy," described leaders of non-white resistance as "revolutionary spirits who deny Christ and despise the omnipotence of God," and asked Africans to bear "even our chastisement in the name of the Lord because it delivers them from the slavery of sin," as we are "clothed with official authority over them" in and through Christ as their guardians; down to Senator de Klerk's more blatant justification of the Senate Act as a step "we are taking because we are Calvinists who believe that God is sovereign and hands over that sovereignty to the legal rulers of the land."

"Committed Too Deeply"

In fact Ds. C. B. Brink's March 1956 statement quite explicitly accepts the close association of the Church with current policies. Speaking of non-European affairs he said, "we have committed ourselves too deeply to say that we have nothing to do with it. We cannot build a happy South Africa with legislation and statutory measures alone. There are constant discussions between the Church and the Government."

Mr. Brink then went on to refute the charge that the D.R.C. was "a department state." But this is not the real charge. That was summarised by Dr. Visser 't Hooft after his visit here when he said that the D.R.C. is too inclined to accept the policy of the Government without criticism. It lacks "an independent and critical attitude, to say nothing of a prophetic attitude." This was implicitly admitted by Mr. Brink when he described how the Church often voiced "its great objections" in private discussions with Ministers "who are always prepared to listen and sometimes adopt suggestions made by the Church."

Not Enough

But is this enough? Can, for instance, the non-white Christian be assured, as Mr. Brink hoped, that "our hearts are in accord with his heart," if the voice of the D.R.C. is audible only in private conference?

Further, on the few occasions that the voice of D.R.C. conscience is publicly audible it addresses itself to general issues, never specific injustices. Mr. Brink's statement just touched on three. He said the D.R.C. stood for "separate development" which, in the past, it has defined as total apartheid. Yet the Church has said little, each time the politicians turned down this goal Now Prof. Tomlinson has proposed a much curtailed version and the Government has rejected even that. Yet the June Volkskongress contrived to thank equally Prof. Tomlinson and the Government.

Again, Mr. Brink defended D.R.C. support of the Western Areas removals because "it would have been irresponsible to condemn out of hand a new housing scheme to clear up slum conditions." But is this all? Should nothing be said about deprivation of freehold rights, however rare? About the priority given to partially slum areas contiguous to white suburbs, while much worse slums are allowed to fester on in purely African townships? About bull-dozing habitable buildings with the shacks and shanties, just because they had been inhabited by non-whites who are allowed to live there no longer?

Foreign Ideas

Finally on Bantu Education Mr. Brink said: "The Church asked for such a measure because the old system was used to propagate all sorts of foreign ideas. In 1931 Synod decided that non-European education should be a preparation for his adjustment to Christian civilisation and of his natural environment. How can we now complain if we get what we asked for?"

How indeed? But were not some of the "foreign ideas" what the rest of the world calls "Christian"? Did the D.R.C. ask for the African to be taught that "there is no place for him in the white society above the level of certain forms of labour," as Dr. Verwoerd insists? Does "Christian civilisation" demand that his only 'natural environment" be the tribal reserve? Does the D.R.C. deny the right of parents, black and white, to choose their children's schools for them?

Public Witness

Surely the witness of a Church must be public, especially where it differs from the State and however imperfectly it is practised? If "Die Kerkbode'" series of editorials contributes to a greater measure of open publicity as well as to a deeper understanding of the defects in all Church responses to the challenges of our present situation, it will serve South Africa well.

(Concluned)

Hotels In N.R. Aboli.h Colour Bar

The declaration by the Northern Rhodesian Hotels Association in Lusaka recently that all its hotels are now non-racial is explained in the minutes of the annual meeting released to the Press.

The association agreed that this in effect meant that there is no colour bar, although there is an economic and social bar.

"Non-Europeans who are properly dressed, know how to behave, who can afford to pay the bill and want to use an hotel for legitimate purposes and not for political ends will be normally accepted, but the right of admission is reserved to the hotelier."

Protest Against Passes For African Women And Pass Laws

ABOUT a hundred women of all races left Durban early on Wednesday morning, January 30, for Pietermaritzburg. They were joined by women from the capital, and a procession of about 200 women proceeded to the Native Commissioner, Mr. Turton's office. A mixed delegation of African, Indian, Coloured and European women, 12 in number, presented a memorandum on behalf of all the African women, which states:—

We, the women of South Africa, have come here today. We represent and we speak on behalf of hundreds of thousands of women who could not be with us today.

We come as women united in our purpose to save women from the degradation of passes.

For hundreds of years the African people have suffered under the most bitter laws, the Pass laws which have brought untold suffering to every African family. Raids, arrests, loss of pay, long hours at the Pass Office, weeks in cells awaiting trial, forced farm labour—this is what the Pass laws have brought to African men. Punishment and misery, not for a crime, but for the lack of passes.

We African women know too well the effect of these laws upon our homes. Your Government proclaims aloud, here and abroad, that the pass laws have been abolished, but the women *know that this is not true.* It is only the name that has changed. *The Reference Books and Passes are one.*

In March 1952, your Minister of Native Affairs denied in Parliament that a law would be introduced which would force African women to carry passes. But in 1956 your Government attempted to force pass upon African women. We are here again today to protest against this insult to our African womenfolk. It is an insult to all women.

We want to tell you that the pass would mean to African women. And it just means this:

That homes will be broken up when women are arrested under the Pass laws.

That women will lose their right to move freely from one place to another.

In the name of the women of South Africa, we say to you, each one of us, African, European, Indian and Coloured, that we are opposed to the pass system.

We, voters and voteless, call upon our Government not to issue passes to African women.

We shall not rest until ALL Pass laws and all forms of permits restricting our freedom have been abolished.

We shall not rest until we have won for our children their fundamental rights of freedom, justice and security.

The Native Commissioner accepted the memorandum and assured the delegates that it would be forwarded to Pretoria. After this an open-air meeting was held at the Red Square in Retief Street. Among the speakers were: Mrs. Oistrich, Miss Van Dorsen, Miss Junod, Miss Vera Poonen and Mrs. Manilal Gandhi.

Mrs. Gandhi drew the attention of the women to the fact that it was significant that they had chosen the 30th of January for the protest. This day marked the death anniversary of one of the pioneers of Passive Resistance—Mahatma Gandhi. She continued to say that everyone should pray for guidance from those great spirits that have passed on.

Miss Van Doren, the representative for Coloured Women, said in her speech that there were many Coloureds who liked to act white, but it would be wise if they would take heed now, because they too will find themselves in the same position as Africans and Indians.

Mrs. J. Somers passed a vote of thanks. The meeting lasted for two hours from 10 a.m. to 12 noon, after which the crowd dispersed, amongst the singing of hymns and shouting of slogans and the women from Durban left Maritzburg.

TEACHER WANTED FOR GRAHAMSTOWN INDIAN SCHOOL

Applications are invited for the post of teacher of Gujerati, Hindi and English at the above school. Salary £30 per month; a furnished house will be provided. Applicants must give qualifications, experience and personal particulars in detail.

Applications must be submitted in English and Gujerati to the Secretary, Grahamstown Gujerati School, 12 Bathurst Street, Grahamstown, South Africa,—and reach him on or before the 31st March, 1957.

Burglarproofing — Burglarproofing Burglarproofing!

Stop that Burglar with Insurance specified Burglarproofing in Concertina Sliding Gates, Grilles or Wire Screens at reasonable prices. Quotations without obligation.

Jobs Erected in Johannesburg and Reef.

Contact:

ROCKEY ENGINEERING & WIRE WORKS (PTY) LTD.

Phone 24-6388 or P.O. Box 9085,

JOHANNESBURG.

Sabra And Indians—III

UNDER pretence of dealing with what he is pleased to call "industrial integration" (i.e. the use of Indian labour in white-owned factories) Mr. Gerdener quotes the 1909 Clayton Commission to the effect that, although most employers wanted Indians to remain in South Africa, "the evidence (of whom?) is practically unanimous that the Indian is undesirable in this colony and steps should be taken to prevent an increase in the *free* Asiatic colonists." But this, of course, could not be done without breaking the undertakings which permitted the import of indentured "coolies." So, no action was taken on the proposal, if indeed it was one, and importation of indentured and free Indians continued until India closed the former in 1911 and we finally closed the latter in 1913.

After noting the "revealing" fact that Indians form a relatively high proportion of Natal's industrial labour force—he might also have noted that their percentage is rapidly failing as Africans become "integrated"—and a high (but for similar reasons) decreasing proportion of Natal's trade union membership, Mr. Gerdener adds that Indian labour is "of paramount importance" to Natal industry and as an outlet for the community's population increase, with which however it is not keeping pace.

The author then turns with noticeable relish to "the interesting and significant" fact the Transvaal Indians hold almost as many trade licences as the Natal Indians (in spite of the fact that there are six of the latter to one of the former), and that the Indians of the two provinces hold at present "well over 20,000 licences. This, however, turns out to be only the latest "indication," or guess. The latest definite figures given by Mr. Gerdener are Transvaal, 7,618 and Natal 10,725 in 1948. "significant, too, is the fact that this represented one-in-five of the Indian population in the Transvaal and one-in-twenty-two in Natal." So we will analyse the "fact" of these, 18,000 Indian licences. Readers of my article in the July 'Form' may recall that I there quoted the 1949 figures as follows:—

	Natal	Transvaal
General Dealer	2,601	4,027
Fresh Produce Dealer	1,491	798
Hawker	477	655
Pedlar	2,506	348
	7,075	5,828

This leaves something over 5,000 unaccounted for against Mr. Gerdener's 18,000. I can scrape together 5,800—i.e. aerated mineral water dealers (both provinces together, round figures) 900, broker or agents 260, butchers 440, dealers in livestock 270, eating house keepers 280, firework sellers 440, fishing boats 100, garages 230, patent medicine sellers 2,400, restaurants or tea-rooms 500. But I think few white people, looking through this additional list, will be inclined to begrudge the Indians these marginal licences or, indeed, their hawkers or pedlars' licences, In so far as White business looks with envious eyes on Indian commerce it counts *shops* and these (large and small) number 4,092 in Natal against the European's 9,964, and 4,825 in the Transvaal against the European's 29,135.

By
C. W. M. GELL

Before comparing these broken-down figures with Mr. Gerdener's globular "well over 20,000 licences," I must add to the indictment against him. He proceeds to quote figures for 12 Natal country towns purporting to illustrate "the extent to which Indians control the trade in some towns and the insignificant part played by Europeans in these towns." I want this on record, bacause when Mr. Gerdener refers to the Indian's "virtual monopoly" of business, he is not thinking of the arguable claims of Coloureds and Africans as against *both* European and Indian. He is only thinking of Indo-European commercial ratios. In the 12 towns quoted Indians hold between 41 and 88 per cent of the trade licences, though population ratios are not given nor is the analysis confined to shops. This is a game that can be played endlessly I could greatly extend Mr. Gerdener's list in both Natal and the Transvaal to show other towns where Indians in proportion to their numbers, vis-a-vis Europeans, hold an "unfair" number of licences, and even shops But then I could produce an even more impressive list the other way round For the fact of the matter is that, all over the Union, (and indeed in the Transvaal and Natal taken together), Indians hold one-seventh the number of shop licences held by Europeans (i.e. in exactly their population ratios). Anything, therefore, said about "unfair" Indian shares of commerce applies with equal force to European traders (or should we call them, too, "parasites" in the terminology of Prof. Bruwer?, if one is considering our multi-racial country as a whole, which Sabra manifestly was not pretending to do.

Nor shall I spend much time dealing with Mr. Gerdener's fatuous exposition of the fact that "very significantly — "Ebrahim does not just trade with Moosa, and Moosa with Ebrahim, thus enabling both to make a living" Of course not. The Indian trader, like the Afrikaner or any other trader, deals with customers not racial blocs. As in the case of European traders—and there is nothing reprehensible in this, it is plain common sense—any particular merchant may have a clientele predominantly of one race or language group. But that is an accident, not a design. They trade with whoever comes. I seem to remember something of a recent parliamentary outcry against me, and a publication I then edited, for allegedly urging English-speaking people to boycott Afrikaner firms. I should have deserved the outcry if I or the publication had made such a suggestion. In fact, Messrs Eric Louw's and Blaar Coetzee's accusation was as innocent of factual basis as Mr. Gerdener's propositions about the Indians.

And if any further justification of Indian trade with (specifically) Afrikaners is needed, perhaps Mr. Gerdener will recall that Town Councillor W. M. Venter, than whom there is no more ardent advocate of ejecting Indian businesses from Rustenburg, admitted to the Sabra Conference that Afrikaners often feel more at ease in Indian shops because they are treated in a friendly and courteous way. One might add —and both points apply also to Africans—that the poorer class of Afrikaner gets credit only from Indians, who have often carried him with considerable generosity through times of adversity. All earlier efforts to throw the Indians out of Rustenburg have stumbled on this precise point. And the Rev. E. C. Kriel added, for good measure, that Afrikaans-speaking customers find it easier to be served in their own language in many Indian shops. Let us, therefore, have no more of this idiotic nonsense of "Ebrahim trading with Moosa," or van der Merwe trading with Botha. If there is a case, as there probably is for promoting greater commercial shares for Africans and Coloureds, let it be equally at the expense of Europeans and Indians—and if we are going to play that game, let us also throw open the door of economic opportunity to everyone in both industry and commerce.

(To be continued)

1st Indian Women Attorney

PROOF of the astonishing strides Indian women have made in the Union in recent years is that they have now produced from their ranks South Africa's first non-European woman attorney. She is Miss Pam M. Krishna, B.A., of Stanger, who was informed that she has passed the attorney's admission examination of the University of South Africa.

Now that Miss Krishna has pioneered this new field, it is expected that other Indian women will follow.

Miss Krishna is the daughter of Mr. R. Muthukrishna, formerly a conveyancing clerk at Port Shepstone, now retired. He has four children—all of whom have done remarkably well. One son, to whom Pam was articled, is a lawyer practising at Stanger; another is a principal of an Indian school at Port Shepstone and the fourth is an electrical engineer living in Yorkshire and holding a post with one of the biggest factories in the world.

Miss Krishna's story is one of patient perseverance. She took her matriculation examination at a Port Shepstone Convent, and has done all her studies since on a part-time basis.

She still has to undergo her oral practice and procedure examinations before being admitted. When this is complete, she hopes to practise in Stanger, concentrating on conveyancing and notarial work.

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The

New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:

Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS

—JUST ARRIVED—

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11yd.

BLOUSES

Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR

Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.

CHAMPALS !

Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair

Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

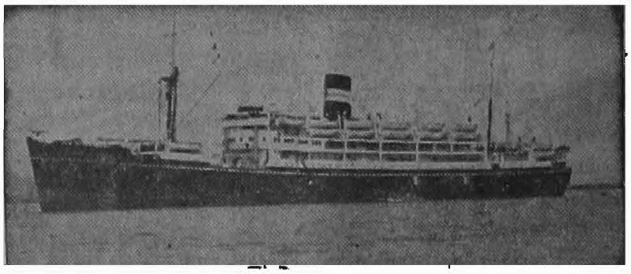

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Kampala due 30th Jan. 1957. Sailing 4th Feb. 1957. For Bombay.

S. S. Karanja due 1st March. Sailing 6th March 1957. For Bombay via Karachi

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92—0—0
Second " " " " £60—15—0
Third Class Bunk £31—10—0
Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—18—0
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—6—0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

Lennox-Boyd Says African Could Be Premier Of CAF

(From the "Natal Mercury's" Lusaka Correspondent)

Mr. ALAN LENNOY-BOYD, the British Colonial Secretary, on the last leg of his Federation tour, assured the African National Congress that any man, whether Black or White, could become Prime Minister of the Federation if he had the ability.

Mr. Harry Nkumbula, president of the 100,000-strong African Congress, emerged from an hour-long discussion with Mr. Lennox-Boyd and said: "I like him much better than Mr. Lyttelton, Mr. James Grtffiths or Mr. Creech Jones, the former Colonial Secretaries who have visited the territory during and since the formation of the Federation."

Mr. Nkumbula said: "As far as I am concerned Mr. Lennox-Boyd gave me only one glimmer of hope, but it is the most important glimmer of all.

"I asked Mr. Lennox-Boyd if the British Government was prepared to commit itself in this partnership policy that a Black or White Man could be given the opportunity to rise in society to a point where he could be a Minister or head of a Department, or to a point where he could be Prime Minister of the Territorial Legislative and the Federal Assembly.

"Mr. Lennox-Boyd replied that if there were a person, Black or White, who had the ability to head a Department or become a Minister, he could see no reason why they could not attain these positions."

NIC Opposes Clothing Industry Apartheid

THE following resolution was passed at an executive committee meeting of the Natal Indian Congress on the 20th January:

This meeting of the Executive Committee of the Natal Indian Congsess calls the attention of all employers and workers to the aims which the Nationalist Party is seeking to carry out through the newly created Industrial Tribunal set up under the Industrial Conciliation Act.

The Tribunal has already called for representations from the employers in the clothing industry on the basis of which it will decide what jobs are to be reserved exclusively for whites.

This meeting warns commerce and industry and the country that the assault upon the clothing industry is the first phase of an attack by the Nationalists that will eventually embrace every commercial and industrial undertaking in the country; that the Nationalists, regardless of the immorality of their purposes or the crippling blow that will be dealt to efficiency, appear determined to enforce Apartheid by reserving the most lucrative jobs for white persons, with the result that:

(a) commerce and industry will be compelled to employ white persons in jobs for which they may not be qualified or at which they may not be competent, thus causing inefficiency and increasing costs.

(b) non-white workers will be barred from the few avenues of skilled and semi-skilled employment carrying better wages now open to them.

(c) the non-white population, since well over 90 per cent belong to the working classes, will inevitably become increasingly impoverished.

(d) an impoverished people, denied political rights, confronted with an inferior and deteriorating education, with dwindling social services, confined in ghettoes under the Group Areas Act will be inexorably driven into a position apparently supporting the Nationalist myth of "herrenvolkism."

This meeting is of the opinion that the aims of the Nationalists reveal a cruel and merciless design to make of the non-white a sub-human being. It is a conception that is immoral, fiendish and inhuman. It is totally unacceptable to us

This meeting, therefore, calls upon all South Africans, white and black, but especially white South Africans whose humanity and decency still remains unimpaired, to oppose strenuously the implementation of this dastardly scheme.

This meeting further calls upon all sections of the clothing industry to fight with all the means at their disposal against the strangulation and misery that apartheid will bring.

In particular, this meeting calls upon the workers in the garment industry to rally in order to defend working-class unity, to protect for the non-white worker those avenues of employment now open to him and to defeat the designs of the Nationalists.

The future of the non-white people is at stake. We are confident that the workers will not fail.

White Opponents Of Apartheid No Traitors To S.A.

—HEPPLE

Capetown.

THE Leader of the Opposition had not given sufficient attention to the question of the deterioration of race relations in South Africa, and the Prime Minister, who seemed to realise the seriousness of the problem, had dismissed the question in his usual tub-thumping manner, said Mr. A. Hepple (Lab., Rossetenville) in the House of Assembly.

He was speaking in the no confidence debate.

There was a growing number of White South Africans who were opposed to the policy of White domination, because they saw in it the gravest danger to White civilisation and realised that the White man could not continue to exist in South Africa under these conditions.

Age Of Patronage

These Whites had adopted this attitude not from the sense of irresponsibility or carelessness as the Government tried to suggest, but because they believed that the age of patronage had gone.

Industrialisation had created a completely different situation which the Government was not meeting.

The Prime Minister spoke as if it were almost treachery to suggest that there should be some form of harmony and closer relationship between White and non-White.—Sapa.

Mitchell Worried About Afro-Indian Unity

DEALING with the Government's African policy in the House of Assembly, Mr. Mitchell said that there were independent States growing up in Africa and with a few exceptions they were independent Black States.

The Government claimed that it was their policy to keep on friendly terms with these States. There were European nations who were struggling to maintain their foothold on the African continent and this was also a problem for South Africa.

White Governments

Would this country remain on the continent as a White race or not? What were to be the Government's relations with the European Government's who still had possessions in Africa?

Today there was a complete tie-up between the African races and between the Indian and the Coloured people. One of the greatest failures of this Government was the way in which it had welded non-Europeans into one homogeneous mass hostile to the White man.

When would the Government realise the danger of making martyrs of the Black men in South Africa?

NOTE

We are in receipt of a letter from "A Kathiawadi Youth of Today," for publication in our "Readers' Forum." We would like to inform him that he should disclose his name and address for our reference purposes, which shall be confidential.

Latest Records

			£2	1s.	3d.
Azaad	5	Records			
Aulad	4	"	1	13	0
Baap Re Baap	4	"	1	13	0
Baaz	4	"	1	13	0
Chakradaree	6	"	2	9	6
Dile Nadan	5	"	2	1	3
Hala Gula	5	"	2	1	3
Jagrati	3	"	1	4	9
Lal Pari	3	"	1	4	9
Kismat Ka Khel	4	"	1	4	9
Milap	4	"	1	13	0
Mustani	5	"	2	1	3
Musafir Khana	6	"	2	9	6
Nagin	6	"	2	9	6
Shree 420	5	"	2	1	3
Society	5	"	2	1	3
Udan Katola	6	"	2	9	6
Vachan	4	"	1	13	0
Yasmin	5	"	2	1	3

Union—Packing charge 2/6 and Rhodesia 7/6 Extra.

BHARAT

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street, Phone: 26070.

DURBAN.

FOR...

RUBBER STAMPS AND PRINTING

CONTACT...

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006. TELEGRAPHIC ADDRESS
P.O. BOX 2782. "QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

JUST OUT JUST OUT

Saint Mira

By T. L. VASWANI

Though the name of Mira is a household word among India and her songs are sung everyday in a thousand shrines and a million homes, very little is known of her life beyond the fact that she renounced the joys and comforts of a palace for the hardships of the life of a wanderer in quest of Shri Krishna.

In words at once vivid and soul-stirring, the author of this beautiful volume portrays the inner spiritual experiences of Mira, her suffering and search, the purity of her character and her undismayed heroism and courage.

BEAUTIFUL GET-UP — LIBRARY BINDING
A Book You Must Buy For Yourself And Also Present To Your Friends.

TEN SHILLINGS PER COPY

Other recent books by Sri T. L. Vaswani which will interest you:

KRISHNA: Stories and Parables	5s.	6d.
GITA: Meditations	10s	6d.
A Prophet of the People	5s.	6d.
In the Footsteps of the Buddha	2s.	6d

Send your order with proper remittance to:

H. P. VASWANI,
91 BHULABHAI DESAI ROAD,
BOMBAY, INDIA.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
—&—
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

Nursing Apartheid Arouses International Interest

THE Nationalist Government's insistent efforts to enforce apartheid in the bodies which control nursing in South Africa are likely to lead to another international rumpus.

Nurses even in far away Jamaica have passed a resolution expressing sympathy with the nurses of South Africa "who are having racial discrimination forced on them."

And in the Union the non-White nurses, if they are debarred from the Nursing Council and the South African Nursing Association—notice of such a Bill was given in the speech from the Throne on January 19—will apply to the International council of Nurses for recognition as the representative South African nursing body on the grounds that the Nursing Council and the Nursing Association are racially discriminatory.

Mrs. Margaret Ballinger, who in 1943 introduced the present non-Colour bar Nursing Act which was taken over by the United Party Government and which set up the Nursing Council and the Nursing Association, both statutory bodies, told the "Sunday Times" political correspondent that non White nurses in the Union were "furious" about the Government's new Bill.

Although the Nursing Bill was passed in 1944 and although there was no agitation by either the Nursing Council or the Nursing Association for a Colour bar, the Nationalists proposed a bar immediately they came to power.

An amending Bill was introduced and it has appeared on the order paper every year since 1950. But it has got no further than a select committee.

It is believed that the Government will try to pass the Bill this session.

The Bill contains several useful amendments which have been requested by the Nursing Council, but these amendments are being delayed by the quarrel over the colour bar proposal.

The "Sunday Times" Cape Town correspondent reports that if the Government succeeds in passing the Bill, South Africa may have to withdraw from the International Council of Nurses.

One of the conditions of membership of the I C.N. is that all national associations of nurses must be open to membership to all trained nurses irrespective of colour.—"Sunday Time-."

"Times" Sees In Strijdom's Apartheid Drift To Totalitarianism

"THE TIMES" (London) on January 23 launched a severe editorial attack on the South African Government and its racial policy.

This independent newspaper accused the Government of following policies which would lead to totalitarianism.

It accused the Government of seeking "every opportunity for political drama," in an effort to cement its position in power.

Minority

"In a country, where the electerate is a small minority of the population, and the Parliamentary majority represents the minority of the electorate, prolonged tenure of power is likely to depend upon determined seizure of every point of advantage, and ruthlessly the Nationalists have seized them.

"By an unprecedented process of constitutional manipulation they have at last succeeded in forcing out of the general franchise-system the Coloured race, whose votes were likely to be used against them."

"The Times" added: "No doubt the principal target of the Opposition's fire in the coming session will be the measure announced in the speech from the Throne to impose Apartheid on the two 'open' universitias of Capetown and Witwatersrand.

Apartheid

"Here, if anywhere, should all sections of the United Party be uncompromising in resistance, for the Bill promises to combine all the inherent injustice of Apartheid with the trend to totalitarianism in Nationalist rule.

"Academic freedom is the very keystone of the arch of liberty. If a university is not free to dispense learning to whom it will, and to draw upon every human source to enrich its store of knowledge, then liberty of thought is denied in its innermost sanctuary and there is no ultimate protection against complete tyranny over the mind.—(Sapa-Reuter.)

Union Jack Might No Longer Be One Of National Flags

THE Flags Amendment Bill, a private members Bill, which has been introduced in the Union House of Assembly by Mr. A. G. Barlow, seeks to make the Union Flag the one and only official flag of the Union. The Bill has only one clause which says that this flag shall be the Union's national flag. The effect of the Bill, if enacted, will be that the Union Jack will no longer be a flag of the Union.

The Flags Act of 1927, which the Bill seeks to amend, says the flags of the Union shall be, firstly, the Union Jack, to denote the association of the Union with the other members of the British Commonwealth of Nations, and secondly, the Union Flag, which the Act describes as the National Flag.

The Flags Act of 1927 was the result of compromise after a long and bitter political struggle between the Nationalist Party Government under the late General Hertzog as Prime Minister and the old South African Party headed by the late General Smuts, who was then Leader of the Opposition in Parliament Up to that time the Union did not have a flag of its own, and the Union Jack was the only official flag. Thr Act provides for a national flag, which it recognises as one of the other flags of the Union, the other being the Union Jack.

The underlying principle of the Act is that the Union Flag should have full status as the national flag of the Union, and that the Union Jack should be flown on specific occasions to denote the Union's association with other members of the Commonwealth.

The Flags Act specifically provides that the Union Jack be flown with the national flag from the Houses of Parliament and principal Government buildings in the capitals of the Union and of the provinces, at Union ports, and on Government offices abroad.

A sound knowledge of bookeeping is essential to every commercial career. The School os Accountancy's home-study course, backed by 47 yeaas of successful educational service, have helped thousands to succeed. Write for free book "The Direct Way To Success" The School Of Accontancy, P. O. Box 4592 (Z), Johannesburg

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg, 'Phone 33-1654.

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

VII—Oases In The Desert Of Apartheid

By

Ds. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

EVEN though Prof. Serton does not realise South Africa yet he calls it in the title of his book "Land of Good Hope." I wish I could agree with him but I cannot possibly. During the months which I spent in the Union the apartheid which I experienced on my arrival at the station of Johannesbnrg increasingly worried me. Many Afrikaners said to me: "You have not been here long enough. If you stay a few years you will understand the policy of apartheid and accept it and become used to everything that worries you now!" I do not believe it at all but if it is true, then I do not want to stay in South Africa for years because under no circumstances do I wish to become used to apastheid as I have come to know it. Land of Good Hope? How can a land where among the non-Whites bitterness and among the Whites fear increases year by year, if not day by day, be a land of Good Hope?

A Dutch emigrant said to me: "For us South Africa is a paradise!" On account of apartheid I call it a desert.

South Africa is a beautiful and prosperous land with countless possibilities but the policy of apartheid spoils everything. I have crossed South Africa in all directions and here and there I have found an oasis in the desert of apartheid. There are many such oases but, taking the vastness of the desert into account, too few.

Prof. Bavinck says that South Africa needs places where in every sense apartheid as an attitude of life is overcome and where White and Black can be brothers not in theory but in practice, not in words but in deeds. When I speak of oases I mean such places,

Of a few oases I want to tell something.

Here follow descriptions of visits to Masana in the Northern Transvaal, Ezenzeleni and Wilgespruit on the Reef to which reference has already been made.

Phoenix

Natal is altogether different from the rest of South Africa and that not only with regard to its physical nature but also with regard to its spirit. Durban is the most English city in the Union. Natal has its own problems because by far the most Indians live in Natal.

In Durban I was the guest of an Indian family. The man and his wife are Christians and belong to the Indian Church. I was continually under the spell of the fine, almost aristocratic features of my hostess.

Culturally she and her husband were far above most Afrikaners although the latter take up an attitude of superiority towards all Indians including these intellectuals. Indeed, that, is the case with English speaking South Africans too. The minister of the Indian Anglican Church in Durban told me that his English colleagues were very benevolent and friendly but always with condescension. To what extent Indians appreciate contact became obvious to me when early on a Sunday morning at the request of this Anglican priest I delivered a short address at his service. Just the fact that a white man visits their church is a matter of joy for these Indians. How strongly, in the meantime, apartheid rules the spirits became obvious to me when an Afrikaner asked whether he could come and visit me. I invited him to come to me. Whan he heard that I was the guest of an Indian family he told me that it was impossible to come.

It was a beautiful day when a grandson of Gandhi took me in a car from Durban to Phoenix, the small settlement which Gandhi established in 1904 ten miles north of Durban. Here he lived for many years and often he travelled to Durban on foot. Now his son Manilal lives there together with many Indians.

At Phoenix I had a hearty reception by Manilal whom I had come to know five years previously in India. Manilal regards it as his vocation to continue the work of his father in South Africa. He does it chiefly by publishing the weekly 'Indian Opinion' and by making Phoenix a meeting place. Like his father he has a very simple way of life. He works hard. The work is only interrupted by long periods of meditation, praying and fasting. He trains his adherents and followers both the theory and the practice of non-violence.

Gandhi lived at Phoenix in a house which he built on a hill and called Sarvodaya (For the welfare of all). Manilal built a very modern house next to it. There is also the printing press and the school for Indian children. The buildings are surrounded by fruit trees and in the distance by sugar plantations In the room where I was received the words are written:

> Welcome to those who cross the threshold of this door: a hearty welcome to both rich and poor.

The house of Gandhi has become a museum. In the few rooms there are photographs on the walls and a collection of Gandhicuriosa.

In the printing press the primitive composing-machine which Gandhi used is still to be seen. For one whole day I was the guest of Manilal. There were other guests: a few Indians, some Whites and a couple of Africans We ate together at one table and in the afternoon we discussed the situation in South Africa.

One of the guests was Alan Paton.

It was fascinating to hear these two so different people conversing. On the surface they do not seem very remarkable people. Menilal has a good and friendly face but certainly not a face which cannot be forgotten. Alan Paton, as I have already said, can easily be mistaken for a notary or an archivist. But when they converse their eyes sparkle and in these two simple faces one discovers the lines of an age-old culture. Manilal was dressed in the Western manner although he often wears Indian clothes. He has soft and somewhat melancholy eyes. His voice too is soft and and seems to come from afar, from another world.

Manilal Gandhi is deeply perturbed by the policy of apartheid. The policy is completely contrary to the Gospel. He cannot understand how Christians can try to defend it by means of the Bible. But he only wants to fight it in the way of his father. "Our only weapon is passive resistance, spiritual defence." The trouble is that South Africa has no real leaders. Greater trust is put in laws and police measures on the one hand, in a show of force and violence on the other hand than in spiritual power which God wishes to give all who open their lives to His Spirit. What is needed is an inward revolution: conversion. Politics to will have to service to God. If that does not happen then it will drag South Africa to the abyss.

Alan Paton agrees with him. But he argues and reasons differently. He is an artist and a representative of the noblest liberal tradition. He is also politically more skilled. In a previous chapter I have have given his views extensively. He propagates a policy of trust: one South Africa which is open to all, Whites and non-Whites, with eventual equal political and social rights. But for him too the race question is not in the first place a political but a moral and religious problem. The discussion is interrupted. Mrs. Gandhi invites us to a cup of tea. After tea the discussion is not continued but Manilal tells us with great respect but with equal modesty of the work of his father. I remember two sentences:

"My father's personality shocked the British Empire."

"My father taught me not to become the slave of anything."

At our departure he gave me a copy of the "Golden Number of Indian Opinion" of 1914 as a gift. It is the tale of the passive resistance of the Indians under the leadership of his father during the years 1904-1914. On the front page he wrote these words: "To ds. Buskes, in memory of your very kind visit to our humble home. With all good wishes from Manilal Gandhi, Phoenix 26-2-'55.

Manilal keeps the light which his father lit burning. His aristocratic life of prayer and meditation and his work of reconciliation at Phoenix are an important contribution to the purifying of the impure relationships between Whites and non-Whites in South Africa.

(Concluded)

Report On Proceedings At Drill Hall

THE preparatory examination was resumed at the Drill Hall, Johannesburg, on the 9th January 1957. Evidence was given of the raid on the offices of the Natal Indian Congress. 2500 documents have been handed in by the Crown.

At the date the enquiry is progressing. It is expected many months will elapse before the Magistrate will be called upon to decide whether the accused should be committed for trial or not.

The Crown is represented by two senior men from the office of the Attorney-General, Messrs. Van Niekerk and Lichenberg. The most senior men of the Johannesburg Bar, Mr. N. Rosenberg, Q.C., is leading the defence team consisting of Messrs. V. C. Berrange and J. Coaker. The only accused who is appearing for himself is Advocate Slovo.

Types Of Documents

The documents before the Court can be divided into two categories, lacal and overseas. The Crown seems to lay great stres on documents with the Congress of the People, the Peace Movement, the Western Areas Removal protest, the Evaton Bus Boycott, and attack on the Government's apartheid and racial policies.

A large number of documents before the Court are publications alleged to have emanated from countries behind the so-called "Iron Curtain." Letters and documents from India and other Eastern countries have also been handed in, while the Bandung Conference and its resolutions have been referred to, often by the Crown.

Information Office Attacks "Afrika" Salute

WHAT does the "Afrika" sign or salute signify? This popular greeting has been described in "The Digest of South African Affairs" issued by the State Information Office, Vol. 4, No. 1, 4th January, 1957, as a sign to denote hatred of the White man, and sympathy with the Governments of Russia and China.

But the Federation of Interdenominational Ministers by 400 delegates, representing a large African Confeaence, passed a resolution condemning the Tomlinson Report, and adopted unanimously raised their right thumbs in the African National Congress salute.

Professor Leo Kuper in his "Passive Resistance in South Africa," Page 12, gives his opinion, that it was "a word and gesture to symbolise the unity of peoples and return of the country to them."

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: "I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with......The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Are You a subscriber of 'Indian Opinion'

If not, Why not?

Suez Might Help Drift To Western European United Front?

THE French Ambassador to the United States, M. Herve Alphand, said recently that the Suez crisis was helping bring the nations of West Europe closer together.

"There is no doubt that the action of Colonel Nasser in seizing the canal spurred the movement toward European unity."

At the same time he predicted that the proposed economic integration of Europe would be completed within 10 years "followed by some sort of United States of Europe grouping within 150 and 200 million inhabitants."

Radio Panel

M. Alphand was a participant with Mr. Paillip Cortney, president of Coty, Inc., and vice-president of the United States Council of the International Chamber of Oommerce, in a radio panel broadcast entitled "Mr. Ambassador."

Mr. Oortney said American businessmen should encourage Europe's economic integration, pointing out that a unified Europe would prove a greater market for U.S. goods and investment capital.

Both panelists agreed that a "sector to sector" approach to unity exemplified by the European Coal and Steel Community would defeat the purpose of the movement.

"Competition is absolutely necessary," said the Ambassador.

Trade Policies

M. Alphand called for a liberalisation of American trade policies to help France weather the Middle Eastern oil crisis.

He said: "The policies of the Guy Mollet Government, Suez and the Hungarian revolt have resulted in the Communist Party losing its influence in France."

He assured American tourists that petrol would be available to them in adequate quantities and that the Suez crisis would not affect prices in France.—Sapa-United Press.

Tomlinson Report Criticised

DR. D. G. S. M'TIMKULU, at a session in Cape Town of the conference on the Tomlinson Report organised by the South African Institute of Race Relations, read the paper prepared jointly by himself and Prof. Z. K. Matthews.

"All thinking Africans who appreciate fully the implications of the Tomlinson Report would have no hesitation in rejecting the premises on which its recommendations are based," said Dr. M'Timkulu.

"The report appears to be based on the assumption that the Union of South Africa belongs exclusively to the White population, which is therefore entitled by unilateral action to decide upon the claims, if any, of other sections of the population to a place in the South African sun."

Dr. M'Timkulu said the statement issued after last year's conference of South African organisations in Bloemfontein showed that, like human beings everywhere, Africans understood the language of freedom and independence.

"They also hate to be at everyone's mercy or in anyone's power. They also detest apparent reforms without justice or accompanied by patent injustice and however the suppression of their legitimate rights may be disguised or sugar-coated, they generally sooner or later recognised it for what it is, although they may, especially in these days of the Special Branch, hesitate to say anything about it outside the circle of their close friends," he said.

HANSRAJ MORARJI PUBLIC SCHOOL

ANDHERI, BOMBAY (INDIA)

Gram:—Rajhans, Andheri, Bombay. Tel. 86467.

RESIDENTIAL STUDENTS of all communities admitted: fees moderate; vast grounds; ever-blowing sea breezes: Swimming Pool, Horse Riding Club, Rifle Club—facilities for all kinds of sports: Hobbies—clay modelling, Fretwork, Music, Gardening, Farming etc.

Doctor, Nurse and Matron in attendance.

Experienced and competent staff.

Std. 1 to Std XI (S.S.C.) special arrangement to teach English after school hours:

S.S.C. Examination Result of the year is 92 per cent.

For Further details apply to Principal or:

VALLABHBHAI B. PATEL,

44 Market Street, Johannesburg.

SEE INDIA

Read About India's Future Progress

Indians To-day Lead The World To The Greatest Climax

You Will Be Surprised To Learn From These Pictures

	s.	d.
"Illustrated Weekly of India"—Asia's Finest Picture Magazine now on for sale......Latest Issue	10	6
March of India—Indian Information	4	9
Caravan—A Profroma of India	2	1
Aryan Upasana—Prayer Book in English	1	7

HINDI MAGAZINES

	s.	d.
AJKAL	1	6
MOHAMOR KHANI	1	0
DHARAM YOGA	1	6
BHAL BHARITI	1	0
MANMOHAN	1	0

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical, are sold by us.

D. ROOPANAND BROS.

(Established 1932)

Music Saloon and Booksellers.

85 Victoria Street, Durban.

Phone 20707. — P. O. Box 2524.

for shine

Sunshine comes right into your home when you use Sunbeam. It's tinned sunshine—giving your floors, stoeps and furniture the most wonderful, dazzling shine quickly and economically. White, light, dark for floors and furniture. Red, black, green for stoeps

Shines...and shines...and shines

9671-1

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as Agent for :—

NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA LTD.

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA,)

ESTABLISHED 1869

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476. **Telephones: 47888.**

Telegrams & Cable: "SORABTEM." **47453.**

Printed and published by Mrs. Sushila Gandhi at Phoenix, Natal.

આપણું ડરપોકપણું તો આપણું ખાસ ક્ષેત્ર જણાય છે. અસહકારને અંગે કોઈ ખુના મરકી કરવા નથી ઈચ્છતું. છતાં આપણે તેની જ ધાસ્તીથી કંઈ કરવા નથી ઈચ્છતા. સરકારના શસ્ત્રબળના ત્રાસથી આપણે એટલા ભયગ્રસ્ત છીએ કે કંઈ પગલાં ભરવાની આપણી હિમ્મતજ નથી ચાલતી.—ગાંધીજી.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

.આપણા દંભનું શું લખું? નબળાઈની સાથે દંભ પ્રવેશે જ. વળી જ્યાં લોકો નિતીવાન થવા ઈચ્છતાં હોય છતાં ન થઈ શકે, ત્યાં દંભ વધેજ કારણુ દેખાવ કરવાની ઈચ્છા થાય. આમ કરી એક અનિતી સાથે બીજી અનિતી આચરીએ છીએ.

—ગાંધીજી.

પુસ્તક ૫૫ મું—અંક ૪. | તા. ૧ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૭. | છુટક નકલ પે. ૬

લેનક્ષ બોઈડ કહે છે કે આફ્રીકન પણ ફેડરેશનનો વડો બની શકે છે

બ્રીટીશ કોલોનીયલ સેક્રેટરી મી. લેનક્ષ બોઈડે ફેડરેશનના પ્રવાસ દરમીયાન લુસાકામાં ૨૧મી જાન્યુઆરીએ આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસને ખાત્રી આપતાં જણાવ્યું હતું કે કોઈ પણ માણસ કાળો હોય કે ગોરો હોય પણ જો તેનામાં કાબેલીયત હોય તો તે ફેડરેશનનો વડો પ્રધાન બની શકે છે. એક લાખ સભ્ય ધરાવતી આફ્રિકન કોંગ્રેસના પ્રમુખ મી. હેરી ન્કુમ્બુલાએ મી. લેનક્ષ બોઈડની સાથે એક કલાકની વાતચીત કર્યા પછી કહ્યું હતું કે મને તેઓ આગલા કોલોનીયલ સેક્રેટરીઓ મી. લીટલટન, મી. જેમ્સ ગ્રીફીથ્સ અને મી. ક્રીચ જોન્સ જેઓએ ફેડરેશન સ્થપાયા બાદ પ્રવાસ કર્યો હતો તેના કરતાં ઘણા સારા લાગ્યા છે.

મી. ન્કુમ્બુલાએ વધુમાં કહ્યું છે કે મને લાગે વળગે ત્યાં સુધી મી. લેનક્ષ બોઈડે આશાનું એક ઝાંખુ કિરણુ મને આપ્યું હતું જે બધાં ઝાંખા કિરણો પૈકીનું એક ઘણુંજ અગત્યનું હતું.

મેં મી. લેનક્ષ બોઈડને પુછ્યું હતું કે બ્રીટીશ સરકાર પોતે શું એટલી હદ સુધી આ ભાગીદારીની નીતિમાં બંધાશે કે એક કાળા અગર ગોરા માણુસને ઉંચે ચઢવાની તક એટલી હદ સુધી મળી શકે કે તે એક ખાતાનો અમલદાર કે પ્રધાન બની શકે? અથવા તો આ ફેડરેશનની એસેમ્બલી કે ટેરીટોરીયલ ધારાસભાના વડા પ્રધાનના હોદ્દા સુધી પહોંચી શકે?

મી. લેનક્ષ બોઈડે જવાબ આપતાં કહ્યું હતું કે જો એક કાળો અગર ગોરો માણુસ જો એવી લાયકાત ધરાવતો હોય તો તે એક ખાતાનો વડો અથવા પ્રધાન બની શકે છે. એવો અધિકાર શા માટે ન મળે તેનું કશું કારણુ હું જોઈ શકતો નથી.

ભારતનો સ્વાતંત્ર્ય દિન

તા. ૨૬મી જાન્યુઆરીના દિવસે હીંદમાં અને વિશ્વભરમાં વસેલી ભારતની પ્રજાએ તથા શુભેચ્છકોએ હીંદનો સાતમો પ્રજાસત્તાક દિન ઉમળકાપુર્વક ઉજવ્યો. એ મંગલ પ્રસંગે નવી દીલ્હીથી ભારતના વડા પ્રધાન પં. જવાહરલાલ નેહરૂએ વિદેશમાં વસતા હિંદીઓ જોગ નીચેનો સંદેશો પાઠવ્યો હતો. "ભારતના આ પ્રજાસત્તાક દિને હું વિદેશોમાં સરકારી ઓહ્દાપરથી અથવા બીન સરકારી સ્થાન પર રહીને ભારતની સેવા કરનારાઓ પ્રત્યે મારાં અભિનંદન પાઠવું છું.

"આપણી સ્વતંત્રતાનાં થોડાંક વર્ષો દરમીયાન આપણે વધીને પુખ્ત બન્યા છીએ એમ વધવા સાથે આપણા ઉપર નવી જવાબદારીઓ પણ આવી પડેલી છે. એ રીતે આપણો બોજો વધેલો છે. એ સઘળું સ્વાભાવિક જ છે. પણ એનો એવો જ અર્થ થાય કે આપણે હજી વિશેષ પ્રયત્ન કરવાનો રહેલો છે.

"પરંતુ એ સૌથી મોખરે દરેક જાહેર સેવકોએ યાદ રાખવાનું છે કે ભારતના આ ઐતિહાસિક પૃષ્ઠના ટકાવ દરમીયાન તેની સેવા કરવાની શ્રેષ્ઠ તક મળી છે તે માત્ર ઉંચા ધ્યેયનાં વર્તન અને પ્રમાણીક પણાથી છે તેમજ આપણે સતત ધ્યાનમાં રાખીએ છીએ કે માતૃભૂમિની ખરી સેવા ત્યારે જ બની શકે કે સાથે સાથે જગતની શાંતિ અને ભાઈચારાના આદર્શને પણ સાચવી રાખીએ. આપણે સઘળા દેશો અને તેના લોકો સાથે મૈત્રીનો સંબંધ ચાહીએ છીએ અને આપણુને કોઈની સાથે પણ વેરભાવ નથી.

"મને કહેવા દો કે આ પેઢીના ભારતના લોકો તેમની મહાન જવાબદારી સમજી ચૂકેલા છે અને તેમના દેશની પ્રતિષ્ઠા તથા ગૌરવને સાચવેલાં છે. આ નિઃસ્વાર્થ સેવામાંથી જ સાચો આનંદ મેળવી શકાશે. આપણે આપણી કલ્પનાનું નવું ભારત રચવાનો નિશ્ચય કરેલો છે. ગમે તેવી મુશ્કેલીઓ આપણા સામે આવે તો યે એ ધ્યેય માટે અને તે કલ્પનાને સત્ય કરવા માટેની પ્રગતિ પર લક્ષ્ય રાખી આપણે આપણા રાહને વળગી રહીશું.

દ. આ.માં પહેલી હીંદી સ્ત્રી વકીલ

હમણાના વર્ષોમાં દક્ષિણુ આફ્રિકાની હીંદી સ્ત્રીઓ કેળવણીમાં આગળ વધવાના સમાચાર સારા પ્રમાણુમાં મળતા રહે છે. તાજેતરમાં દક્ષિણુ આફ્રિકા યુનવર્સીટીની એટર્નીની પરિક્ષામાં સફળ થનાર પહેલી હીંદી સ્ત્રી મીસ પેમ એમ. ક્રિશ્ના B.A. છે જેમને તા. ૨૭મી જાન્યુઆરીએ તેમના નિવાસ સ્થાન સ્ટેંગરમાં એ શુભ ખબર મળ્યા છે. તેણી સ્ટેંગરના મી. આર. મુથુ ક્રીશ્ના જેઓ પોર્ટ શેપ્સ્ટનમાં સરકારી ખાતાના રીટાયર્ડ કલાર્ક છે તેમની દીકરી થાય છે. મી. મુથુક્રીશ્નાના એક દીકરા સ્ટેંગરમાં વકીલાત કરે છે અને બીજા દીકરા પોર્ટશેપ્સ્ટનની એક શાળાના પ્રીન્સીપાલ છે અને ત્રીજા દીકરા ઇંગ્લંડમાં યોર્કશાયરની ઇલેક્ટ્રીકલ ઇજીનીયર છે. ત્યાંની એક વિખ્યાત પેઢીમાં તેઓ સારૂં સ્થાન ધરાવે છે. મીસ ક્રીશ્નાએ પોર્ટશેપ્સ્ટન કોન્વેન્ટમાં મેટ્રીક

(અનુસંધાન માટે જુઓ કોલમ ૩.)

(પહેલી કોલમથી ચાલુ)

પસાર કરી પાર્ટ ટાઇમ પ્રથાથી અભ્યાસ કર્યો હતો વકીલ તરીકેની સનંદ મળ્યા અગાવ તેણીને કેટલીક મૌખિક અભ્યાસની પરીક્ષા આપવાની રહે છે જે પુર્ણ થયા પછી પોર્ટશેપ્સ્ટનમાં વકીલાત કરવા ધારે છે.

ટાગોર સ્થાપિત વિશ્વ ભારતી વિદ્યાપીઠ

ભારતના વડા પ્રધાન પંડીત જવાહરલાલ નહેરૂ જેઓ શાંતિનિકેતનની વિશ્વભારતી વિદ્યાપીઠના કુલપતિ છે તેમણે ૧૫મી જાન્યુઆરીએ વાર્ષીક પદવીદાન સમારંભ વખતે હાજર રહેલા ચાર હજાર વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ બોલતાં કહ્યું હતું કે "ગુરૂદેવ ટાગોરે પોતાના મૃત્યુના ત્રણ મહિના પહેલાં "સંસ્કૃતિની કટોકટી" નામના પોતાના નિબંધમાં જે કંઈ લખ્યું છે તે હું જ્યારે જ્યારે વાંચું છું. ત્યારે ત્યારે મને થાય છે કે આ પ્રખર વિદ્વાને તે વેળાં જે લખ્યું હતું તે આજે પણ પુર્ણપણે લાગુ પડે છે."

"એમણે એ લખ્યું હતું તે વેળાના કરતાં આજે એ સવિશેષ લાગુ પડે છે. કવિને ભાવિ ઘટનાઓનું આર્ષદર્શન થયું હતું. વ્યક્તિ અને રાષ્ટ્ર બંને બળની દૃષ્ટિએ વિચારી રહ્યાં હતાં એને લઈને સંસ્કૃતિ સમક્ષ કટોકટી ધુરકી રહી હતી. જ્યારે કેટલાક રાષ્ટ્રો બીજાં રાષ્ટ્રોને અનુસરતાં થઈ જાય છે અને જીવનની ધાર્મીક, અધ્યાત્મિક કે વૈજ્ઞાનિક કોઈ પણ સારી વસ્તુઓનો નાશ કરવા તત્પર બને છે ત્યારે આવી પરિસ્થિતિ સરજાય છે,"

વડા પ્રધાને આગળ ચાલતાં જણાવ્યું હતું કે, ધિક્કાર ભય અને હિંસા ત્રણે વ્યક્તિ અથવા રાષ્ટ્રને જકડનાર અત્યંત ખરાબમાં ખરાબ મિશ્રણુ છે. ઘણા દેશો ઉપર આ ત્રણે તત્ત્વોનું વર્ચસ્વ છે અને ઘણા લોકો ઉર્મિના આવેગમાં ઘસડાઈ જાય છે એ ખરે ખર દયાજનક છે. આ સર્વ નિવારવા માટે વ્યક્તિગત રીતે અથવા રાષ્ટ્રગત રીતે શું થઈ શકે એટલે કે વ્યક્તિ અથવા રાષ્ટ્રથી એ સર્વને અટકાવવા શું થઈ શકે તે મને ખબર નથી. અંતિમ પૃથક્કરણુમાં તો આ સંદર્ભમાં કંઈ પણ કરતાં પહેલાં માનવી અને સમષ્ટિના ભાવિ માટે કોઈક પ્રકારની મૂળભુત વિચારણા જરૂરની છે.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૫૭.

અંકુશ અને ભંગ

જોહાનીસબર્ગમાં બસના ભાવ વધારવા સામે આફ્રિકનોએ જે બહુ મોટા પ્રમાણમાં બહિષ્કાર કર્યાના સમાચાર બધી બાજુથી મળ્યા છે તેવા સમાચારની ગોરાઓએ આશા નહોતી રાખી. આ સમાચારે સરકારને પણ ભડકાવ્યા છે. એક નવો "ગોરો પક્ષ" આફ્રિકનો સામે ઉભો કરવા એકત્ર થવા ગોરાઓને સરકારે હાકલ કરી છે. આ માર્ગ ડાહાપણ ભર્યો નથી જણાતો. આમ કરવાથી વધુ ગંભીર સવાલો ઉત્પન્ન થવાનો ભય રહે છે.

બહિષ્કારને તોડી પાડવાના પ્રધાન સ્કુમેનના નિર્ણયથી આ સવાલનો ઉકેલ આવી નહીં શકે. કારણ કે બહિષ્કારનો ઉદ્ભવ એ દેશના સડાને બહાર પાડનારી બીના છે. અને પ્રત્યેક ઇચ્છે કે એ સડો નાબુદ થાય તો સારૂં ગરીબાઇ અને શ્રીમંતાઇ જ્યારે રંગભેદનો સવાલ બને છે ત્યારે આફ્રિકનો ન્યાયના અન્યાયનો સામનો કરવા બળવો એજ એક સાધન રહે છે. જે સમાજ પોતાના ૪/૫ ભાગને બળવો કરવાને કારણ આપે તે સમાજ સડેલોજ ગણાય.

કરૂણતા એ છે કે, સ્ટ્રાયડમની સરકાર એ સમજવાજ નથી માંગતી કે, ઇલાયદાપણાની નિતીને પરીણામે આફ્રિકનો માટે બળવા શિવાય બીજું એક પણ સાધન બાકી નથી રહ્યું. વાહન વહેવાર ખાતાના પ્રધાને આ બહિષ્કારને તોડી પાડવાની જે વાતો કરી છે તેના પરથી બે કારણો અમને જણાય છે. એક એ કે, ખરી હકીગતને સમજવી નથી. અને બીજું એ કે, સમજવા છતાં તે સામે આંખ મીંચામણાં કરવાં છે. ખરી હકીગત એ છે કે, જ્યાં સુધી દક્ષિણ આફ્રિકા નેશનલીસ્ટ સરકારના સંચાલન નીચે હશે ત્યાં સુધી તેની સ્થિતિ જવાળામૂખી પર હોય તેવી રહેશે.

ખરી હકીગત જાણવી જોઇએ કે, આફ્રિકનોની ગરીબી અને આ દેશનું જીવન ધોરણ દિનપર દિન ખર્ચાળ બનવાથી પરિસ્થિતી એવી બનવા પામી છે કે, જોહાનીસબર્ગમાં આફ્રિકનોને બસના ભાવમાં એક પેનીનો વધારો ભરવો પણ મુશ્કેલ જણાય છે. એ બીના સત્ય છે કે છેલ્લાં વરસો દરમ્યાન પગારમાં વધારો થવા પામ્યો છે. પણ સાથે સાથે પાઉન્ડની કીંમત ઓછી થઇ છે. આથી ગરીબ આફ્રિકનોને કશી બચત રહેતી નથી. પગારનું ધોરણ વધુ ઉપર લાવવા આફ્રિકનોએ ઘણીવાર જણાવ્યું છે પણ તે બાબત સરકારે ધ્યાનમાં લીધી હોય એમ લાગતું નથી. આફ્રિકન ટ્રેડ યુનીયન પર પણ ઘણો સખત પ્રતિબંધ સરકારે રાખ્યો છે અને સભામાં નેતાઓનાં ભાષણો સામે અંકુશ મૂકવામાં આવ્યો છે. આ બધી પરીસ્થીતી છતાં આફ્રિકનોએ નેશનલીસ્ટ પક્ષ જ્યારે સત્તા પર નહોતો ત્યારે વિરોધ દર્શાવવા જેમ હુલ્લડો કરતા તેમ ન કરતાં શાંત બહિષ્કારનો માર્ગ ગ્રહણ કર્યો છે.

આ બધું જોતાં સરકાર સામે એજ એક ખરો માર્ગ છે કે બહિષ્કારને સુધારાની માંગણી ગણી સુધારો કરી આપવો. નહીં કે પ્રતિબંધો અને અંકુશો મુકી બહિષ્કારને તોડી પાડવો. બીજો કોઇ પણ માર્ગ જો સરકાર ગ્રહણ કરશે તો પરીણામે વધુ મોટા પ્રમાણમાં અને વધુ અસરકારક બહિષ્કારો દેશમાં થવા પામશે. નેશનલીસ્ટ સરકાર બહિષ્કારને તોડી પાડવાની વાતો કરે એ સાવ અર્થ વગરની બને છે. કારણ એક કરોડ આફ્રિકન પ્રજા માટે બહિષ્કારના શસ્ત્ર શિવાય બીજુ કશું શસ્ત્ર તેઓએ રહેવા દીધું નથી. જ્યારે એક કરોડ લોકો જાગીને ન્યાય મેળવવા માંગણી કરે ત્યારે તેનો અવાજ બંધ કરી દેવો એ બહુ સહેલું નથી.

સ્ટીમરોપર પ્રતિબંધ મુકવાની ધમકી

ભારતે દક્ષિણ આફ્રિકા સામે વેપારનો જે પ્રતિબંધ મુકયો છે તેનો બદલો લેવાનો મોકો દક્ષિણ આફ્રિકાને હમણાં જ્યારે સુએઝ કનાલ બંધ છે અને પૂર્વ અને પશ્ચિમ વચ્ચે આવતી જતી સ્ટીમરોને દક્ષિણ આફ્રિકાના બંદરોનો આસરો લેવો પડે છે ત્યારે હીંદની સ્ટીમરોને તેનો ઉપયોગ કરતી રોકવાનો મોકો આવ્યો છે એવી ધમકી બે એક અઠવાડીયા પર એરીક લોએ આપી હતી.

નેશનલીસ્ટો પોતાના વિચારો સારી વિનય ભરી રીતે ન જણાવતાં ધમકી અને તુમાખીથી જાહેર કરે છે તેનો અર્થ એ થાય છે કે તેઓને પોતામાંજ વિશ્વાસ નથી.

આ તેઓની જોહુકમીની નિતી જો ફકત દક્ષિણ આફ્રિકાના રાજકીય સવાલો માટેજ હોત તો પણ જો કે આપણે તેનો વિરોધ કરવા માટે કારણ હોત, પણ જ્યારે સમસ્ત દુનીયા સામે તે નિતી અજમાવે છે ત્યારે આપણે માટે એ એક ચીંતાનો વિષય બને છે. અને તે પણ ત્યારે કે, જ્યારે દક્ષિણ આફ્રિકાને મીત્રોની જરૂર છે ત્યારે તે શત્રુઓનો વધારો કરી દેશને ભયમાં મુકી દે છે. ગોરાઓ હીંદીઓને અહીં કેટલાક કરારો સાથે લાવ્યા હતા. કે, જે આંતરરાષ્ટ્રીય કરારો હતા. અને એ કરારોનો ભંગ ગોરા દક્ષિણ આફ્રિકા તરફથી થઇ રહ્યો છે. જ્યારે બીજા લોકો સરકારને તેની ફરજો તરફ ધ્યાન ખેંચે છે ત્યારે ગોરા દક્ષિણ આફ્રિકા કે જેનું પ્રતિનિધિત્વ સ્ટ્રાયડમની સરકાર ધરાવે છે તેજ સૌથી વધુ ગડબડ કરે છે.

આ કડવી વાણીને લીધે કરૂણતા એ ઉભી થાય છે કે, સમસ્ત એશીયા યુનીયનનું મીત્ર નથી રહેતું અને દક્ષિણ આફ્રિકાને પશ્ચિમમાં થોડાજ મિત્રો છે. આ પરિસ્થીતી સર્જવા માટે જોખમદાર ઇલાયદાપણાના સર્જકો જ ગણાશે.

આફ્રિકન સ્ત્રીઓના પાસનો વિરોધ

ડરબનની બધી કોમની સોએક સ્ત્રીઓ ૩૦મી જાન્યુઆરીની સવારે નાતાલની રાજધાની મેરીટઝબર્ગ ગઇ હતી જ્યાં પાટનગરની સ્ત્રીઓ સાથે મળી આશરે ૨૦૦ જેટલી સ્ત્રીઓનું સરઘસ નેટીવ કમીશનરની ઓફીસ આગળ પહોંચી ત્યાં આફ્રિકન, કલર્ડ; હીંદી અને યુરોપીયનની ૧૨ સ્ત્રીઓનું એક મિશ્ર ડેલીગેશન કમીશનર મી. ટર્ટનને મળવા ગયેલું. જેમને નીચેનું મેમોરેન્ડમ આફ્રિકન સ્ત્રીઓ તરફથી અપાયું હતું.

"અમે દક્ષિણ આફ્રીકાની સ્ત્રીઓ આજે અહિં હજારો સ્ત્રીઓ હમારી સાથે નથી આવી શકી તેમના પ્રતિનિધિ તરીકે બોલીએ છીએ.

પાસના કાયદાથી સ્ત્રીઓને થતી બદનામીમાંથી ઉગારવાના ઉદેશથી અમે સંગઠિત બની અહીં આવ્યાં છીએ.

સેંકડો વરસથી આફ્રિકન પ્રજા સહન કરતી આવી છે. તેમાં બધા કાયદાઓમાં સૌથી ખરાબ એવા આ પાસના કાયદાથી દરેક આફ્રિકન કુટુંબને થતુ દુઃખ ન વર્ણવી શકાય એવું છે. દરોડા, ધરપકડ, પગારનું નુકસાન, પાસ ઓફીસમાં લાંબા સમય થોભવું, ચુકાદા માટે અઠવાડીયાંઓ સુધી જેલમાં ગોંધાવું, ફરજ્યાત ખેત મજુરી. આ બધું આફ્રિકનોને પાસના કાયદામાંથી મળે છે, કોઇ પણ અપરાધ માટે નહિ પણ ફકત પાસ ન હોવાના કારણે આ સજા અને સંકટો વેઠવાં પડે છે.

અમે આફ્રીકન સ્ત્રીઓ આ કાયદો અમારા ઉપર લદાયેલો છે તેને સારી પેઠે જાણીએ છીએ. આપની સરકારે અહીં અને પરદેશમાં ઢંઢેરો પીટેલો છે કે, પાસનો કાયદો રદ કર્યો છે. પણ અમે જાણીએ છીએ કે એ સાચું નથી. એ તો ફક્ત નામમાં જ ફેર બદલી કરેલી છે.

૧૯૫૨ના માર્ચમાં નેટીવ એફેર્સના આપના પ્રધાને પાર્લામેન્ટમાં આફ્રિકન સ્ત્રીઓને પાસ લઇને ફરવું પડે એવો

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૩૯)

ગૂઢ રહસ્યનો ઉકેલ

"લહરિ"

સંત પુરૂષોનો સ્થુળ દેહ સેંકડો વર્ષ પર પંચત્ત્વને પામ્યો હોય છતાં તેમનો અક્ષરદેહ અમર રહે છે. તેમનાં જીવનના વિશિષ્ઠ પ્રસંગો હજારો વર્ષ પછી પણ જીજ્ઞાસુજનોને તાજા જ બનેલા હોય એમ લાગે છે, એ તેમનાં ચારિત્ર્યનો પ્રભાવ છે. અમે તેવાં નજીકનાં સગાંનું અવસાન થયા પછી થોડાંક જ વર્ષ બાદ તેની વિસ્મૃત્તિ થઇ જાય છે પણ આપણે જ્યારે મહાન પુરૂષોની જીવન ચર્યાનાં કથનો વાંચીએ છીએ અથવા સાંભળીએ છીએ ત્યારે તે હંમેશાં નવિનતાથી ભરપુર જ જણાય છે, એનું બીજું કારણ વાંચનાર કે સાંભળનારની ભાવનામાં રહેલું હોય છે. વિચારશીલ જીજ્ઞાસુને જેટલો આનંદ સાધુ પુરૂષનાં જીવન ચરિત વાંચતાં ઉપજે છે તેટલો આનંદ સંસારના વિષયોમાં લુબ્ધ બનેલ બહિર્મુખ વૃત્તિના વાંચકને કદાચિત જ ઉપજે છે. જેથી જ સાચા સાત્વિક આનંદની પ્રાપ્તિ માટે મનને અંતર્મુખ કરવાની સંત અને શાસ્ત્રોએ આવશ્યકતા જણાવેલી છે. અને એનાં મંડાણ રૂપે ઇશ્વર ઉપાસના સહિત સત્કર્મોનું આચરણ પ્રત્યેક મનુષ્ય માટે કર્ત્તવ્યરૂપ ગણાય છે. આ રીતે આગળ વધવામાં ક્યાંક ગુંચવણ પણ ઉભી થાય છે. તેના નિરાકરણ માટે સદ્દગુરૂની જરૂર રહે છે. તેઓ તેમના અનુભવ અને પ્રમાણથી મુંઝવણનો ઉકેલ લાવી આપે છે.

એકવાર સ્વદેશ જતા મિત્ર સાથે એક ભાઇએ આફ્રિકાથી તેના વતનનાં સ્નેહીઓ માટે પાર્સલ મોકલેલું તેમાં એક પાકીટ જેલી પાવડર *Jelly Powder* પણ મોકલ્યું હતું. એમ ધારીને કે આ સ્વાદિષ્ટ ચીજની તેઓ પણ લીજ્જત માણે. પરંતુ ત્યાં તે જેલી પાવડરનો થયેલો ઉપયોગ રમુજ ઉપજાવનારો છે.

પહેલાંના વખતમાં ગામડામાં જેલી શું છે તે ભાગ્યે જ કોઇ જાણતું. એટલે એની માહિતિ કોને હોય? પેલા વિદેશથી આવેલા મિત્ર કોઇ સાથે તે પાર્સલ પહોંચાડ્યું. જેમાંથી પેલું જેલીનું પાકીટ નીકળતાં બધાંએ તપાસી જોયું કે એ શાનું હશે? પણ કોઇને સમજાયું નહીં. એક અડધું પડધું અંગ્રેજી વાંચનાર ભાઇએ તે ઉપરનું 'ડાયરેકશન' વાંચી જોયું, પણ પૂરી સમજણ પડી નહીં. એટલે તેણે તે પાકીટ ખોલી જોયું તો તેમાંથી ગુલાબી ભુકી નીકળી. જે તેણે ચાખી જોઇ તો, મીઠી લાગી. !

જેલી પાવડરમાં અડધો અડધ ખાંડ આવતી હોવાથી તે મીઠી જ લાગે અને રાસ્પબેરીની હોવાથી તેનો રંગ તો ગુલાબી જ હોય ને!

બધાંએ એમ જ માન્યું કે આ ચીજ આમ જ ખવાતી હશે જેથી મહોલ્લામાંનાં સ્નેહિઓને ચપટી ચપટી વહેંચી આપી. તે સૌએ આફ્રિકાની પ્રસાદિ સમજીને ભાવથી આરોગી આનંદ માણ્યો.

શાસ્ત્રોનાં ગુઢ રહસ્યો પણ આવી જ રીતે ઘણીવાર નથી સમજાતાં જેથી પ્રસંગોપાત અનુભવીની સલાહ લેવાની શ્રી કૃષ્ણે ભલામણ કરેલી છે. "નમીને, પ્રશ્ન પૂછીને, સેવીને જ્ઞાન પામ તું"

બસ બોયકોટ કદાચ અપાર્ટહેડને કચડે એવો સરકારને રહેલો ભય

ડેલી ન્યુઝ'નો ખબરપત્રી ૨૪મી જાન્યુઆરીએ કેપટાઉનથી જણાવે છે કે, રેન્ડ ખાતેનો નેટીવ બસ બોયકોટ નેશનલીસ્ટ સરકારની સામે કદાચ મોટામાં મોટા પ્રયોગનું સ્વરૂપ લેતો જાય છે. તેથી કેબીનેટ એ માન્યતા મુજબ તેની સામે પગલાં ભરવા ઇચ્છે છે. વાહન ખાતાના પ્રધાન મી. બી. જે. સ્કુમેને બસ કંપની, જોહનેસબર્ગની સીટી કાઉંસીલ, ચેમ્બર ઑફ ઇન્ડસ્ટ્રી, અને 'સાકકામર'ના પ્રતિનિધિઓને તેમની પાર્લામેન્ટના ઓફીસે તાકીદે વાતચીત કરવા બોલાવ્યા છે.

મી. સ્કુમેને પાર્લામેન્ટમાં એ ખબર નહોતી કરી પણ માનવાને કારણ મળે છે કે કેબીનેટ ધારે છે કે બસનાં ભાડાં વિષેનો બોયકોટ જો સફળ થાય તો આફ્રિકનો ઉપર ઘરના ભાડાં જેવા જ બીજા વધારેલા દરોની સામે પણ એક રીવાજ અને દ્રઢ હથિયાર બની જાય.

જો આમ બને તો બીજી બાબતોમાં પણ જેઓને મત આપવાનો અધિકાર નથી તે બહુમતિને માટે એ અસરકારક રાજકીય શસ્ત્ર બની જાય જેનાથી પરિણામે ખુદ સરકારની સત્તાને પણ આફ્રિકનો પડકારી શકે.

ગયા અઠવાડીએ મી. સ્કુમેને ધારા સભામાં કહેલું કે બોયકોટને તોડી પાડવાનો જ નિર્ણય થઇ શકે. આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસે તેની શક્તિની અજમાયેશ કરવા અને આફ્રિકનો તરફથી ચોકસ રીતે કેટલો ટેકો અને શીસ્ત પાલન મળી શકે તે જોવા માટે એ એક રાજકીય હીલચાલ ફેલાવેલી છે. તેમણે કહેલું કે સરકાર મદદ આપવાનો સ્વીકાર નહિ કરે.

મી. સ્કુમેને વળી પણ કહેલું છે કે સરકારે આ બોયકોટને તોડી પાડવાનો નિશ્ચય કરેલો છે. મી. સ્કુમેને પ્રતિનિધિઓને બોયકોટને કચરી નાંખવામાં મદદ કરવા માટે અપીલ પણ કરી હતી જવાબમાં પ્રતિનિધિએ એ મી. સ્કુમેનને કહેલું કે આ માગણીનો જવાબ આપવાનો તેમને અધિકાર નથી. પણ તેમનો હેતુ જે સંસ્થાઓનું તેઓ પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે તેમની સમક્ષ તેઓ રજુ કરશે.

ખરીવાત તો મી. સ્કુમેનની આ તાકીદની વાતચીત એ સૂચવે છે કે બસ બોયકોટને કેબીનેટ રાષ્ટ્રીય મહત્ત્વ આપે છે.

આફ્રિકન સ્ત્રીઓના પાસનો વિરોધ

(૩૮ પાનાનું અનુસંધાન)

કાયદો દાખલ કરવા સંબંધે ઇનકાર કર્યો હતો. પણ ૧૯૫૬માં તમારી સરકારે આફ્રિકન સ્ત્રીઓ ઉપર પાસ લાદવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. જેથી અમારી આફ્રિકન સ્ત્રી સમાજનાં થતાં અપમાન સામે વિરોધ કરવા આજે અમે અહીં આવ્યાં છીએ. આ એક સમગ્ર સ્ત્રી જાતિનું અપમાન ગણાય છે.

અમે આપને કહેવા માગીએ છીએ કે આ પાસના કાયદાની રૂએ પકડાતી સ્ત્રીઓનુ ઘર ભાંગી જાય છે ને એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ છુટથી જવાનો સ્ત્રીઓનો હકક જતો રહે છે. આફ્રિકન સ્ત્રીઓને માટે પાસનો આવો અર્થ થાય છે.

દક્ષિણ આફ્રીકાની સ્ત્રીઓનાં નામે અમે આફ્રીકન, યુરોપીયન, હીંદી અને કલર્ડ દરેક જણ આપને કહીએ છીએ કે અમે આ પાસની પ્રથાથી વિરૂદ્ધ છીએ.

અમે મતદારો અને મતવિનાનાંઓ આપણી સરકારને આફ્રિકન સ્ત્રીઓ માટે પાસ દાખલ ન કરવાની માગણી કરીએ છીએ.

અમારી સ્વતંત્રતાને મર્યાદિત કરનારી બધી જાતની પરમીટ તથા સઘળા પાસો રદ ન થાય ત્યાં સુધી અમે ઝંપવાનાં નથી.

'અમારાં બાળકો માટે સ્વતંત્રતાના મુળ હકક, ન્યાય અને ખાતરી ન મળે ત્યાં સુધી અમે ઝંપવાનાં નથી.''

નેટીવ કમીશનરે મેમોરેન્ડમનો સ્વીકાર કરી ડેલીગેશનને ખાતરી આપી હતી તે કે પ્રીટોરીયા મોકલી આપશે. આ પછી રીટીફ સ્ટ્રીટની રેડ સ્કવેરમાં ખુલ્લી જગ્યામાં એક મીટીંગ મળેલી. જેમાં મીસીસ ઓરટ્રેચ, મીસ ફન ડોર્સન, મીસ વી. જુનોડ, મીસ વેરા પુનન અને શ્રીમતી મણીલાલ ગાંધીએ ભાષણ કર્યાં હતાં.

શ્રીમતી ગાંધીએ સ્ત્રીઓનું ધ્યાન ખેંચતાં કહ્યું કે આજે આ વિરોધ દર્શાવવા માટે ૩૦મી જાન્યુઆરીનો દીવસ પસંદ કરાયેલો છે તે આકસ્મીક રીતે સત્યાગ્રહના પ્રણેતા મહાત્મા ગાંધીજીની મરણ તીથીનો દિવસ છે જેથી ભૂતકાળમાં થઇ ગયેલા એવા મહાન પુરૂષોની પ્રેરણા માટે દરેક જણે પ્રાર્થના કરવી જોઇએ. કલર્ડ, સ્ત્રીઓના પ્રતિનિધિ મીસ ફન ડોર્સને તેણીના ભાષણમાં કહેલું કે એવા ઘણા કલર્ડો છે કે જેઓને ગોરા તરીકે રહેવાનું ગમે છે. પણ તેઓએ હવે ડહાપણ વાપરીને આગળ આવવું જોઇએ. કારણ કે ઘણા થોડા જ વખત પછી આફ્રીકન અને હીંદીઓની સ્થિતિમાં તેઓ પોતાને પણ મુકાયેલા જોશે. મીટીંગનો કાર્યક્રમ બે કલાક ચાલ્યા પછી, મીસીસ જે. સમર્સે સભાનો આભાર માન્યો અને આફ્રીકન ગીતો તથા સૂત્રોના પોકાર વચ્ચે સભા વિસર્જન થઇ હતી.

—ઇસ્ટ આફ્રિકા અને ફેડરેશનના કમીશનર શ્રી પ્રેમ કીશને ભારતના સ્વાતંત્ર્ય દિનના સંદેશામાં જણાવ્યું છે કે: વીતેલું વર્ષ સફળતા ભર્યું છતાં તે ચીંતાથી મુક્ત ન હતું બે વાર યુદ્ધનો પડછાયો તેનાં મૃત્યુ, પાયમાલી અને એટમીક વિનાશની ભયંકર યાદ આપતો પૃથ્વીપરથી પસાર થઇ ગયો હતો. દુનીયા આપત્તિમાંથી બચી ગઇ એ માટે યુનાઇટેડ નેશન્સનું નૈતિક ધોરણ અને વિવિધ દેશોના નેતાઓનાં ડહાપણને આભારી છે. ભગવાન બુધ્ધે પ્રેરેલા પંચ શીલનો ઉપદેશ જાતિ જાતિ વચ્ચે સુલેહ અને સહચારનો પ્રયત્ન પૂર્ણતાથી જળવાયો છે વધુને વધુ પ્રજાઓને તેના ગુણની ખાતરી થવાથી તેમના સહકારના વચનો મળેલાં છે.

સુકાં મરચાં

૩૦ રતલી ગુણીના રોકડેથી ૪૫/૬

લખો:

Maarmans (Pty) Ltd.
Box 26 — Phone 128
BRITS. (Transvaal).

સમાચાર સંગ્રહ

રોડેશીયાના ખબર

—બ્રીટીશ ઇસ્ટ અને સેન્ટ્રલ આફ્રીકાના આફ્રિકન વિદ્યાર્થીઓને માસિક ૩૦૦ રૂપીયાની સર દોરાબજી ટાટા ટ્રસ્ટ સ્કોલરશીપ બે વર્ષના કોર્સ માટે આપવાનું મુંબઇની ટાટા હાઇસ્કુલ ઓફ સાઇન્સે બહાર પાડયું છે.

—બુલવાયોની મ્યુનીસીપાલીટીએ તેના સઘળા આફ્રિકન કામદારોના પગારમાં વધારો કરી આપ્યાથી સંતોષની લાગણી પ્રવર્તી છે નાના મોટા દરેક નોકરને એનો લાભ મળ્યો છે ઉપલા વર્ગના કર્મચારીને વીસ પાઉંડ ઉપર માસિક મળશે.

—૨૭મી જાન્યુઆરીએ સોલ્સબરીમાં સેન્ટ્રલ આફ્રિકન ફેડરેશનના પહેલા ગવર્નર જનરલ લોર્ડ લેવલીન જેઓ ૨૪મી જાન્યુઆરીએ ગુજરી ગયા હતા તેમની સ્મશાન યાત્રાનું અડધો માઇલ લાંબુ સરઘસ નીકળેલું તે દરમીયાન ૨૧ તોપોની સલામી અપાઇ હતી.

—દક્ષિણ રોડેશીયા ફ્રેન્ચાઇઝ કમીટીની ૧૭મી જાન્યુઆરીએ સોલ્સબરીમાં મળેલી પહેલી બેઠક સમક્ષ જુબાની આપતાં કાપ્રીકોર્ન આફ્રિકા સોસાયટીના પ્રમુખ કર્નલ ડેવીડ સ્ટર્લીંગે દક્ષિણ રોડેશીયા માટે મિશ્ર મતાધિકારની પદ્ધતિની તરફેણ કરી હતી. આ કમીશને બીજી એક સેગ્રીગેશન કમીટીની જુબાની પણ સાંભળી હતી તેણે કહ્યું હતુ કે પાર્લામેન્ટની ઉમેદવારી અને મત આપવા માટેનો હકક માત્ર યુરોપીયનોને જ હોવો જોઇએ. હમણાં જે ૪૫૦ આફ્રિકનો મતપત્રક ઉપર છે તેને જલદી દુર કરવા જોઇએ. નહિ તો ભવિષ્યમાં હજારોની સંખ્યામાં આફ્રિકનો મતપત્રક પર આવવા સંભવ છે ત્યારે ખસેડવાની આપણને મુશ્કેલી પડશે. વધુમાં એ સેગ્રીગેશન કમીટીએ દ. રોડેશિયામાં આફ્રિકન કાઉન્સીલ મારફતે આફ્રિકનો તેમના એરીયામાં વહીવટ કરે એવી પદ્ધતિ સાથે રાજકીય ઇલાયદાપણાની માગણી કરી હતી.

યુનીયનનું અવનવું

—કેપટાઉનમાં દ. આ ની ક્રિશ્ચીયન કાઉન્સીલની એક્ઝેક્યુટીવે જાન્યુઆરીમાં મળેલી મીટીંગમાં યુનીવર્સીટીમાં સરકારે કરવા ધારેલાં સેગ્રીગેશનનો વિરોધ કરતો ઠરાવ કર્યો છે.

—પાર્લામેન્ટમાં યુનાઇટેડ પાર્ટીના જોહનીસબર્ગ સીટીના સભ્ય મી. ઓપન હીમરે ૨૪મી જાન્યુઆરીએ કહ્યું હતું કે સરકારની ગ્રુપ એરીયાની સ્કીમથી હજારો માણસનાં જીવનમાં મોટા પ્રમાણમાં વિપત્તિ અને ભય ઉત્પન્ન કર્યાં છે.

—'રેન્ડ ડેલી મેલ'ના તંત્રીએ જાન્યુઆરીની ૨૨મીના અગ્રલેખમાં યુનીવર્સીટીના અપાર્ટહેડ વિષે લખ્યું છે કે બીન-યુરોપીયનો માટે યુનીવર્સીટી બંધ કરવાના સૂચિત કાયદાને આગળ લાવવા સરકારે કરેલા નિર્ણયથી જ્યારે જ્યારે તેના રાજદ્વારી કારણને અનુકુળ જણાય ત્યારે ત્યારે જાહેર મતની અવગણના કરાય છે એની આ એક વધુ જાહેરાત છે.

—લીબરલ પાર્ટીના નેશનલ લીડર મી. એલન પેટન અને બીજા પાંચ માણસોને ૬ઠી ડીસેમ્બર ૧૯૫૬ના રોજે ગાંધી લાયબ્રેરી (ડરબન)માં નેટીવોની રમતગમત કે ડાન્સ સિવાયના બીજા ઉદ્દેશ માટે મળેલી મીટીંગમાં ગેર કાયદેસર ભાગ લેવાના આરોપ માટે સમન્સ બજાવાયેલા તે અનુસાર ૨૮મી જાન્યુઆરીએ કેસ નીકળતાં બચાવ પક્ષના વકીલની માગણીથી કેસ ૨૮મી માર્ચ પર મોકુફ રખાયો હતો.

—બેઇરા અને લોરેન્કો માર્કવીસ જેવું પોર્ટુગીઝ ટેરીટરીનું ત્રીજું બંદર પોર્ટ એમેલીયામાં પોણા ચાર લાખ પૌંડના ખર્ચે તેના આકારની ૨૬૭ ફીટ લાંબી નવી ગોદી તઇયાર થઇ છે જે ૨૫મી જાન્યુઆરીએ મોઝંબીકના ગવર્નર જનરલે ખુલ્લી મુકી છે.

—ગયા માસમાં ડરબનના સુરત હીંદુ એસોસીએશનના હોલમાં નાટાલની ૬૦ જેટલી હીંદી સ્ત્રીઓની મીટીંગ માલીશ રાધી સીંગના પ્રમુખ પદે મળેલી. જેમાં હાલમાં કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓ પકડાયાથી દેશની પરિસ્થિતિ ગંભીર હોવાથી નાતલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના સિદ્ધાંતો મુજબ સ્ત્રીઓની એક સંસ્થા સ્થાપવાનો આ સમય હોવાનું સભાને ઉચિત જણાયું હતું પકડાયેલાઓના બચાવ માટે અને તેમના આશ્રિતોને રાહત આપવા ફંડ કરવામાં મદદ કરવા માટે વિવેચનો શ્રીમતિ સુશીલા ગાંધી અને મીસીસ ફાતીમા મીર તરફથી થયાં હતાં. નીમાયેલી કમીટીના ૧૨ સભ્યો પૈકી મીસીસ રાધી સીંગ પ્રમુખ, મીસીસ એ. પી. ગવન્ડર મંત્રી, મીસીસ મંગલ તથા શાંતિ પરમેસર ખજાનચી ચુંટાયાં હતાં.

—તા. ૧૧મી જાન્યુઆરીએ વેલફેર ઓર્ગનાઇઝેશન એક્ટની ૮મી કલમ મુજબ બચાવ ફંડ માટે પરમીટ મળી ગયા પછી તે કાયદેસર છે એવો નિર્ણય થઇ ગયો છે જેથી હવે તે ઉઘરાવી શકાશે. એનો ઉપયોગ હમણાં જોહાનીસબર્ગમાં જે ૧૫૬ માણસોને તપાસ માટે રખાયેલા છે તેમના આશ્રિતોને મદદ આપવામાં થશે. એજ દિવસે બપોરે આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ ચીફ એ. જે. લુથુલી જેઓ કોંગ્રેસ પ્રવૃત્તિના પકડાયેલા ૧૫૬ કાર્યકર્તાઓ પૈકીના એક છે તેમણે સાથીઓને ભલામણ કરી હતી કે જેઓને આર્થીક મદદની જરૂર હોય તેમણે આ ફંડ માટે નીમાયેલી પોતાના નજીકની બચાવ સમિતિનો સંપર્ક સાધવો વધુમાં તેમણે આ ફંડ કેવી રીતે વાપરવું તેની પણ સમજુતી આપી હતી.

સ્વદેશના સમાચાર

—આવતી ચુંટણીમાં લોકસભા માટેની ઉમેદવારી પંડીત જવાહરલાલજી અલાહાબાદમાંથી કરશે.

—પહેલા વર્ગનું મુસાફરી ખર્ચ લઇને બીજા વર્ગમાં મુસાફરી કરનાર એક મધ્યસ્થ સરકારના અમલદારને સરકારે બરતરફ કર્યા છે.

—સીમલા, મસુરી, નૈનિતાલ વગેરે હિમાલય પ્રદેશોમાં સખ્ત બરફ પડયો છે, અને તેથી વાહનવ્યવહાર અટકી ગયો છે.

—ચીનના વડા પ્રધાન ચાઉ એન લાઇ મોસ્કોમાં મંત્રણા પુરી કરીને પાછા વળી પં. જવાહરલાલ સાથે મંત્રણા કરવા આવતા અઠવાડિયે નવી દીલ્હી આવશે.

—૨૮મી જાન્યુઆરીએ નવી દીલ્હીમાં પ્રેસીડંટ રાજેન્દ્રપ્રસાદે એક ઓર્ડીનન્સ પર સહી કરી હતી જેની રૂએ હીંદી સરકારે પાકીસ્તાની અને દક્ષિણ આફ્રિકનોને હીંદમાં કોમનવેલ્થના શહેરીજન તરીકે જે ખાસ છુટ મળતી હતી તે પાછી ખેંચી લીધી છે.

—આચાર્ય કૃપાલાની સ્વતંત્ર્ય ઉમેદવાર તરીકે બિહારમાંથી લોકસભા માટે ઉભા રહેશે. એમની સામે કોંગ્રેસ કોઇ ઉમેદવારને ઉભા નહિ રાખે.

—ઉત્તર આસામમાં નાગા લોકોએ ચાલતી ટ્રેનપર ગોળીબારો કર્યો. આ ગોળીબારો દિવસો સુધી ચાલુ રહેવાથી આસામમાં રાત્રે ટ્રેન વ્યવહાર બંધ કરવાની સત્તાવાળાઓને ફરજ પડી છે.

—અમદાવાદમાંથી લોકસભામાં કોંગ્રેસ ઉમેદવાર તરીકે કેન્દ્રના મજુર પ્રધાન શ્રી ખંડુભાઇ દેસાઇની સામે ગુજરાત જનતા પરિષદમાંથી શ્રી ઇન્દુલાલ યાજ્ઞિક જેઓ ગાંધીજીના સહકાર્યકર હતા તે ઉભા રહશે.

—આચાર્ય વિનોબા ભાવેએ જાહેર કર્યું છે કે જો ગોવાની સરકાર એમને રજા આપે તો એઓ ભૂદાનનો પ્રચાર કરવા ગોવા જવા ઇચ્છે છે. એમને ભૂદાનનું કાર્ય કરવા બીન શરતે રજા આપવામાં આવે તોજ જશે એમ એઓ જણાવે છે.

વિદેશની વિવિધતા

—અમેરીકન રેડ ક્રોસ સોસાયટીએ હંગેરીયન રીલીફ ફંડ માટે બીજા સોળ લાખ ડોલર ઉઘરાવવાની લીગ ઓફ રેડ ક્રોસને આપવા માટે સરકારની મંજુરી મેળવી છે. બધા મળીને અમેરીકાએ ૪૬ લાખ ડોલરની મદદ કરી છે.

—ગોલ્ડ કોસ્ટના વડા પ્રધાન ડો. ન્ક્રુમાહે ૧૪મી જાન્યુઆરીએ આક્રામાં શરૂ થયેલી અખિલ આફ્રીકન ટ્રેડ યુનીયનની કોન્ફરન્સની પહેલી બેઠક ખુલ્લી મુકી હતી. જેમાં યુરોપ, એશીયા, આફ્રિકા અને અમેરીકાના કામદારોની સંસ્થાઓના ૭૫ પ્રતિનિધીઓએ હાજરી આપી હતી.

—અમેરીકાની ઓઇલ કંપનીના પ્રમુખે ન્યુયોર્કમાં ૨૫મી જાન્યુઆરીએ કહ્યું છે કે સુલેહના સમયમાં મોટી ઉતાવળે અને બહોળા પ્રમાણમાં જો કોઇ પણ વસ્તુને પહોંચાડવામાં સ્થળાંતર કર્યું હોય તો તે પશ્ચીમ યુરોપમાં ઓઇલ પહોંચાડવાની મહેનત ગણી શકાય.

—અમેરીકાના નવા પ્રેસીડન્ટે નીચે મુજબના સોગંદ લીધા છે. "હું ડવાઇટ ડી. આઇઝેનહુવર, પવિત્ર સોગંદ લઉ છું કે હું યુનાઇટેડ સ્ટેટસના પ્રમુખનો હોદ્દો વફાદારીથી અમલમાં મુકીશ અને મારી શકિત મુજબ યુનાઇટેડ સ્ટેટસનાં બંધારણને સાચવી સારી રીતે પાલન કરવા પ્રયત્ન કરીશ. એથી ઇશ્વર મને મદદ કરો."

—ન્યુ યોર્કમાં યુનાઇટેડ નેશન્સને ૨૪મી જાન્યુઆરીએ યુનાઇટેડ સ્ટેટસના ડેલીગેશનના એક વકતાએ કહ્યું છે કે યુનાઇટેડ નેશન્સની જનરલ એસેમ્બલીએ ઇઝરાઇલને ૧૯૪૯ની સુલેહની હદની બહાર વિનાશરતે ખસી જવાની જે માગણી કરેલી છે તે સંબંધે યુનાઇટેડ સ્ટેટસના વિચારમાં કશો પણ ફરક પડયો નથી.

—યુનાઇટેડ નેશન્સની સ્પેશીયલ પોલીટીકલ કમીટીએ ૨૧મી જાન્યુઆરીએ દક્ષિણ આફ્રિકાને તેની જાતીય નીતિને બદલવા અને યુનીયન ડેલીગેશનને જગતના ન્યાયાલયમાં પાછા વાળવાની સૂચના કરી છે. આ ઠરાવ જનરલ એસેમ્બલીની મંજુરી માટે જશે અને એ સાથે સેક્રેટરી જનરલ મી. ડાગ હમારશોલ્ડને કહેવામાં આવ્યું છે કે તેણે દક્ષિણ આફ્રિકાને આ ઠરાવને અનુસરવા પત્ર વહેવાર ચાલુ કરવો.

—પાસીફીક સાગરમાં આવતા માર્ચમાં બ્રીટીશે ન્યુકલેર હથીયારનો અખતરો કરવા ધાર્યો છે જેથી જાપાનની પ્રજા વિરોધની ઝુંબેશ ઉઠાવશે રશીયાએ સાઇબીરીયામાં અને અમેરીકાએ પાસીફીકમાં અગાઉ કરેલા અખતરાથી રેડીયો એકટીવના માઠાં પરિણામથી આ પ્રયોગના પરિણામે ખોરાક અને માછલાં બગડી જાય એ ભયથી આરોગ્ય ખાતુ ચિંતા ગ્રસ્ત બન્યું છે.

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા ભાવ, મીત્રને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અભીમાન લઇ શકે તેવું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્માદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના ભલા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડીયાની જીન્દગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

ઉપલો વીમો લઇ તમારા વહાલાઓને તમો આનંદ આપી શકો છો, અને અમો તમારી સેવા કરી આનંદ લઇ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ કુ. લી.

મુખ્ય ઓફીસરો

રૂસ્તમજી (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone : 20951

177 Grey Street DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન: ૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ ડરબન.

ભગત્સ વેજીટેરીયન લાઉંજ

(પ્રોપ્રાયટર: જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળ વડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈ મો પુરી પાડીએ છીએ.

વિવિધ વર્તમાન

ખુલ્લી જેલની સફળતા

મુંબઈ સરકારે યોજેલી યરવડા જેલમાં "ઉઘાડી કેદ"ના અખતરાનો આરંભ ગયા વર્ષના જુનમાં થયેલો જેમાં મહાન ફતેહ મળ્યાના હેવાલ પ્રસિદ્ધ થયા છે.

આશાને જીવંત રાખવામાં આવે તો જેલમાંથી છુટવા પછી ગુન્હેગારો પણ સારા નાગરીકો બની શકે છે એ પુરવાર થયું છે. ખુલ્લી જેલની આ યોજના સારી ચાલના કેદીઓથી આરંભ થયો હતો અત્યારે એમાં ૩૭ કેદીઓ છે આ યોજના પ્રમાણે કેદીઓને સામાજીક દર્દી તરીકે જોવાય છે અને તેઓનું રોગ નિદાન સામાજીક અને માનસિક ટ્રીટમેન્ટથી થાય છે. ખુલ્લી જેલનાં મકાનોમાં બીજી પ્રવૃત્તિઓ સાથે ખેતીવાડીનો પણ સમાવેશ કરેલો છે. જેલના વિસ્તારમાં ૨૨ એકરની ખેડાણ જમીન છે. ગયા ઓગસ્ટમાં પુરા થયેલા ૭ માસ દરમીયાન ૮૧,૬૯૮ રતલ શાકભાજી નીપજ્યાં હતાં તે ઉપરાંત ૧૧,૧૯૦ રતલ મકાઈ એરંડી વગેરે હતાં આ સફળતાના વિકાસમાં આ વર્ષથી બીજી ૧૫ એકર જમીન ભાત, જુવાર, શેરડી અને મગફળી માટે ખેડાણમાં લીધી છે. નિત્યક્રમ તરીકે મળસ્કેથી આરંભ કરી શારીરિક તાલીમ રમત ગમતો અને સાયં પ્રાર્થના સહિત ખેતરોમાં પુરેપુરા સમય કામ કરવામાં આવે છે.

ડ્રીલહોલની તપાસમાં હીંદીઓ

જોહાનીસબર્ગના ડ્રીલહોલમાં તા. ૯–૧–૫૭થી ચાલતા રાજદ્રોહના કેસમાં ૧૫૬ આરોપી પૈકી ૨૧ હીંદીઓ છે. જેમાં ૧૧ નાતાલના ૯ ટ્રાંસવાલના અને ૧ કેપના છે. જેઓનાં નામ નીચે મુજબ છે. નાતાલ: ડો. જી. એમ. નાયકર અને જી. ડર્બન્સ (સા. આ. ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના પ્રમુખ અને મંત્રી) ડો. એમ. એમ. મોટાલા (નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની મેરીટ્ઝબર્ગની શાખાના પ્રમુખ) એન. ટી. નાયકર (ના. ઇ. કો.ના સેક્રેટરી) મી. ડેબી સીંગ, આઇ. સી. મીર, એમ. પી. નાયકર (ના. ઇં. કોં.ના પ્રતિબંધિત કાર્યકર્તાઓ) દાવુદ સીદાત, વી. એસ. એમ. પીલ્લે, બીલી નાઇર, અને કે. મુનસામી (ના. ઇ. કોં.ના એક્ઝેક્યુટીવ સભ્યો) ટ્રાંસવાલ: મી. એ. ઇ. પટેલ, (ટ્રાં. ઇ. કો.ના પ્રતિબંધિત મંત્રી) ડો. એચ. એમ. મુસા (સા. આ. ઇ. કોં. ના માજી મંત્રી) એ. એમ. કથરાદા (ટ્રાં. ઇ. યુથ કોં. ના પ્રતિબંધિત પ્રમુખ) એસ. એમ. નાથી (ટ્રાં. ઇ. કોં. ના એક્ઝેક્યુટીવ) મુસા મુલ્લાં (ટ્રાં. ઇ. યુથ કો. ના સેક્રેટરી) પોલ જોસફ, એસ. ફસાફજી અને ફરીક આદમજી મહમદ અસમાલ (ટ્રાં. ઇ. યુ કોં. ના સહકારી) અને કેપ: મીસ આશા દાવુદ (વુસ્ટર.કેપ).

નાતાલમાં બાળ આશ્રમ

ડરબન ઇન્ડિયન ચાઇલ્ડ વેલફેર સોસાયટીએ સી કાઉ લેકમાં ચીલ્ડ્રન્સ હોમ (બાળાશ્રમ) માટે બાંધવા ધારેલું ૨૦ હજાર પાઉંડનાં, મકાનમાં એમ. એલ. સુલતાન ચેરીટેબલ એન્ડ એજ્યુકેશનલ ટ્રસ્ટે ૭ હજાર પૌંડ આપવા નિરધાર્યું છે. જેના દાનપત્ર પર ૨૧મીએ ટ્રસ્ટવતી મી. એમ. ઇ. સુલતાને અને સોસાયટી વતી પ્રમુખ મીસીસ જી. ક્રિસ્ટોફરે સહી કરી હતી. આ મકાનનું શિલારોહણ ૨૬મી જાન્યુઆરીએ મી. એલ્બર્ટ ક્રિસ્ટોફરના હસ્તે થયું હતું. એજ પ્રસંગે નાતાલ યુનીવર્સીટીના ચેરીટી રેગના ફંડમાંથી બાળાશ્રમને દાન થયેલ કેટેજની તખતીનું અનાવરણ મી. એમ. જી. લીના હસ્તે થયું હતું. અને મી. એમ. ઇ. સુલતાને ટ્રસ્ટે આપવાના ૭ હજાર પાઉંડ પૈકી ૨૦૦૦ પાઉન્ડની પહેલી ચેક સુપ્રત કરી હતી. ડરબનની સીટી કાઉન્સીલે આ મકાનમાં મદદરૂપે ત્રણ હજાર પાઉંડ આપવા ઠરાવેલું છે.

રંગભેદનો વધુ વિસ્તાર

કેપટાઉનમાં, દક્ષિણ આફ્રિકાની પાર્લામેન્ટની નવી બેઠક શરૂ થઈ છે તેમાં રંગીન પ્રજાઓને ગોરાઓથી અલગ રાખવા માટેના વધુ કાયદાઓ કરવાની વિચારણા સરકાર કરી રહેલ છે. આ કાયદાઓ દ્વારા યુનીવર્સીટીઓમાં તેમજ નર્સીંગના ધંધાઓમાં રંગભેદ દાખલ કરવામાં આવશે.

આવતે વર્ષે સામાન્ય ચુંટણીઓ યોજાય ત્યારે અત્યારની રાષ્ટ્રીય સરકાર રંગભેદને ચુંટણીનો 'મુખ્ય મુદ્દો બનાવશે. સરકારી મકાનોથી પણ રંગીનોને અલગ રાખવા અંગેનો ખરડો પણ રજુ કરવાની આશા નેશનાલીસ્ટો સેવી રહ્યા છે. ભૂતકાળમાં પ્રીટોરીયામાં સરકારી મકાનોની આસપાસ બીન-યુરોપીયનોએ જેમ દેખાવો કર્યા હતા તેવા દેખાવો તેઓ ફરી ન કરી શકે એ હેતુથી આ ખરડો લાવવા ધારેલો છે.

યુનીયનમાં ફક્ત એકજ રાષ્ટ્રધ્વજ

યુનીયનની ધારાસભામાં મી. એ. જી. બાર્લોએ દ. આ. ના વાવટા અંગે મુકવા ધારેલાં બીલ મુજબ યુનીયનના સત્તાવાર વાવટા તરીકે માત્ર યુનીયન ફ્લેગ ગણાશે, બીલમાં એક જ કલમ છે કે "આ વાવટો યુનીયનનો રાષ્ટ્રધ્વજ ગણાશે" આ બીલ પસાર થવા પછી યુનીયન જેક સત્તાવાર ગણાશે નહીં. આ બીલથી સુધારવા ધારેલો ૧૯૨૭ના ફ્લેગ એક્ટમાં એવું છે કે યુનીયનના વાવટાઓમાં બ્રીટીશ કોમનવેલ્થની પ્રજાના સાથી તરીકે પહેલો યુનીયન જેક રહેશે અને બીજો યુનીયન ફ્લેગ રહેશે જેને આ બીલમાં નેશનલ ફ્લેગ તરીકે વર્ણવેલો છે. જનરલ હર્ટઝોગ નેશનલ પાર્ટીની સરકારના વડા પ્રધાન હતા અને જુની સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટીના વડા અને પાર્લામેન્ટમાં વિરોધી પક્ષના નેતા સદ્દગત જનરલ સ્મટસની વચ્ચે ઘણા વખત સુધી રાજકીય ખટપટ ચાલેલી તેના સમાધાનના પરિણામરૂપે ૧૯૨૭નો ફ્લેગ એક્ટ મંજુર થયેલો. તે અગાઉ યુનીયનને પોતાનો વાવટો નહીં હતો અને યુનીયન જેક એકજ વાવટો સત્તાવાર ગણાતો હતો આ એક્ટથી બંનેને સ્થાન 'મળતું' થયેલું. હવે એને સુધારવાથી યુનીયન જેકને સ્થાન મળશે નહિ.

આફ્રીકન–હીંદી સંપનો મીચલને ભય

ધારાસભામાં સરકારની નીતિ અંગે મી. મીચલે કહ્યું હતું કે ઉત્તર આફ્રિકામાં સ્વતંત્ર રાજ્યો વધતાં જાય છે અને તે એકાદ સિવાય સ્વતંત્ર કાળાં રાજ્યો છે. સરકારે આ રાજ્યો સાથે મૈત્રીની નીતિ રાખવાનું નિરધારેલું છે કેટલાક યુરોપીયન દેશો આફ્રિકા ખંડમાં પગ પેસારો કરવા પ્રયત્ન કરી રહેલા છે તે પણ સાઉથ આફ્રિકા માટે એક કોયડારૂપ ગણાય. આફ્રીકામાં સંસ્થાનો ધરાવતી યુરોપની સરકારો સાથે આ સરકારનો કેવો સંબંધ છે? આજે આફ્રિકન પ્રજા અને હીંદીઓ તથા કલર્ડ વચ્ચે સંપૂર્ણ જોડાણ છે બીન-ગોરાઓ સમાનપણે એક થઈને ગોરા સામે સામુહિક વિરોધના માર્ગે જઈ શક્યા એ આ સરકારની એક મોટામાં મોટી નિષ્ફળતા છે દક્ષિણ આફ્રિકામાં કાળા માણસોનોને સ્વાભિમાની બનાવવાના જોખમને આ સરકાર ક્યારે સમજશે?

સત્તાનો દુરઉપયોગ

બુલવાયોનું 'આફ્રિકન હોમ ન્યુઝ' ૧૯મી જાન્યુઆરીના અગ્રલેખમાં લખે છે: "ઘણી દીલગીરીની વાત છે કે આફ્રિકન કોમમાં કેટલાક એવા પ્રકારના માણસો પણ છે કે જેઓને તેમના જાતભાઈઓ ઉપર થોડીક સત્તા આપવામાં આવે ત્યારે કવચિત તેનો તેઓ દુર ઉપયોગ કરી બેસે છે. આ તેમનામાં રાષ્ટ્રનું અભિમાન અને જાગૃતિની ઉણપતાને લીધે હશે કે કેમ તે કહેવું મુશ્કેલ છે પણ બીજી યુરોપીયન, હીંદી અને કલર્ડ કોમના સભ્યોમાં એવું જવલ્લે જ બને છે. જે લોકો સુધરેલા કહેવડાવે છે તેઓનું વર્તન જંગલી પશુના જેવું ન જ હોય શકે."

બનાવ એવો છે કે ૧લી ડીસેંબર ૧૯૫૬ ના દિને ન્યુબોયેન્જા ટાઉનશીપના બીર હોલમાં ટવીઝાની નામના એક આફ્રીકને એક પાત્રમાં એક શીલીંગનો બીર લીધો તે પાત્ર અધુરૂં જણાતાં આપનાર આફ્રિકનને ભરી આપવા કહેતાં જ તેણે પોલીસને બોલાવ્યો ને તે ધાંધલ કરે છે એમ જણાવ્યું પોલીસે તરત જ તેને મારવા માંડયો ને બાકીના બે કામદારોએ તેને મદદ કરી આમ ત્રણે થાકી ગયા ત્યાં સુધી ટવીઝાનીને માર્યો ને પરિણામે હોસ્પીટલમાં જઈ જવો પડયો. કોર્ટમાં કેસ ચાલ્યા પછી મેજીસ્ટ્રેટે પોલીસને ત્રણ માસ અને બંને મદદગારને બબ્બે માસની જેલ કરી હતી.

ભારત અને વિશ્વનો સંબંધ

બ્રીટન ખાતે ભારતના એલચી શ્રીમતિ વિજ્યા લક્ષ્મી પંડીતે યુનાઇટેડ સ્ટેટસની લીધેલી ખાનગી મુલાકાત દરમીયાન ૧૪મી જાન્યુઆરીએ "ન્યુયોર્ક ટાઇમ્સ"ને કરેલાં નિવેદનમાં કહ્યું હતું કે જગતમાં સંપ માટે ભારત એક સેતુ બાંધી રહેલ છે. એક પુલ બાંધ્યા પછી લોકો તેના ઉપરથી ચાલ્યા જાય એજ આશા રાખવાની રહે છે. તેણીએ વધુમાં કહેલું કે જીવવા માટે સહજીવનની ખુબ જ જરૂર છે એમ તેઓ માને છે એનું જ બીજું નામ "પુલ" છે. મને ખાતરી થઈ છે કે બહુધા અમે ભારતમાં આરંભેલા લોકશાસનના અપુર્વ અખતરાથી અમને પશ્ચિમના દેશોની મૈત્રી સાંપડી છે અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ જેવા મહાન પ્રજાસત્તાકનો નૈતિક તથા આર્થીક સહકાર મેળવી શકેલા છીએ.

બસ બોયકોટને ટેકો

જોહાનીસબર્ગના એલેક્ઝાંડ્રા ટાઉનશીપમાં ૨૪મી જાન્યુઆરીએ પીપલ્સ ટ્રાંસપોર્ટ એક્શન કમીટીની મળેલી મીટીંગમાં ૫ થી ૬ હજાર આફ્રિકનોએ બાયકોટ શરૂ થયા પછી બસો ખાલી દોડાવાય છે જેથી બસ કંપનીને તેના સઘળા બસો ટાઉનશીપોમાંથી દુર કરવા માટેનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કર્યો હતો. ઠરાવમાં એમ પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે "કોરપોરેશન અને અમારા વચ્ચે સમાધાન થવાની શક્યતા અમે નથી જોઈ શકતા. સેગ્રેગેશનનો ખર્ચ આપવો એ અમારૂં કામ નથી પણ જેમણે એ સેગ્રીગેશનને પસંદ કરેલ છે તેમનું એ કાર્ય છે." આફ્રિકનો પ્રત્યે સહાનુભૂતિ દર્શાવવા સાઉથ આફ્રિકન કલર્ડ પીપલ્સ ઓરગનાઇઝેશને એજ દિવસે સઘળા કલર્ડ લોકોને પબ્લીક યુટીલીટી ટ્રાંસપોર્ટ કોરપોરેશનના બસોનો બોયકોટ કરવાની હાકલ કરી છે.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, દુકાન, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને ચોઈશાયર ઈનશ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાકટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર — ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચરં!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.
83 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, ઉલન જર્સી, ઉલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૮૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોકસ ૧૫૪૯.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અથાણ, લીલી અળદ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે.
આદુ શી ૧-૩ રતલ; લસણ ૯ પેની રતલ.
પાપડ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ શી. ૧૦-૬ ડઝન; લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૬-૬ ડઝન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

નવા પુસ્તકો

મોટા માણસના મન	૧	૬
શીલ અને સદાચાર	૧	૦
બોધક ટીકડીઓ	૧	૯
પચાસ પ્રેરક પ્રસંગો	૧	૯
ગાંધીજીના પાવન પ્રસંગો	૧	૦
જીવન સુવાસ	૧	૦
જાણવા જેવી વાતો	૧	૦

ગીતા વિષે જુદી જુદી દ્રષ્ટી

જીવન દ્રષ્ટી (કાકા સાહેબ કાલેલકરની ગીતા વિષે દ્રષ્ટી)	૨	૩
ગીતા મંથન (કીશોરલાલ મશરૂવાલા કૃત)	૫	૦
ગીતા પ્રવચનો વિનોબા કૃત	૨	૬
અનાશકતી યોગ ગાંધીજી કૃત	૧	૬

ગાંધીજીના પ્રકાશનો

ધર્મ મંથન	૪	૩
કેળવણીનો કોયડો	૫	૦
રામનામ	૨	૦
નિત્ય મનન	૨	૦

મનુબેન ગાંધી કૃત

એકલો જાને રે	૬	૦
કલકત્તાનો ચમત્કાર	૨	૦
બિહારની કોમી આગ	૬	૦

બીજા નવજીવનના પ્રકાશનો

પુર્વ આફ્રીકામાં	૬	૦
સત્યાગ્રહની સપ્તપદી (ગાંધીજીએ કરેલા પાંચ સત્યાગ્રહની આછી રૂપરેખા અને માહીતી)	૬	૦
લોક માન્ય ટિલકનું જીવન ચરીત્ર	૬	૦
હીંદની અંગ્રેજી વેપાર શાહી ૧૬૦૦ થી ૧૮૦૦ નો ઈતીહાસ	૮	૬
મનુષ્યની સર્વાંગીણ કેળવણી	૮	૬
જીવનનો આનંદ	૧	૬

જવાહર કૃત

મારૂં હીંદનું જીવન દર્શન	૧	૦	૦
જગતના ઈતિહાસનું રેખા દર્શન ભાગ બન્ને સાથે	૧	૨	૬

મળવાનું ઠેકાણું :

Indian Opinion,
P. Bag, Durban,—Natal.

તમે 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના એક ગ્રાહક છો?

જો ન હોય તો શા માટે નહિ?

આજનો પ્રશ્ન ?

દક્ષીણ આફ્રિકાની ભારતીય વસાહતે, જે પળે આ પ્રદેશમાં પ્રથમ પગલાં માંડયાં ત્યારથી જ દરેક પ્રકારની આપત્તીઓનો એ સામનો કરતી આવી છે. જો કેવળ સુખ-સંપત્તી ને અર્થ શક્તિને બાદ કરીયે તો એકંદરે દુઃખદ સ્થિતીનો જ એ સામનો કરતી આવી છે. ભારતીઓ પ્રથમ ગીરમીટીયા મજુરો તરીકે આ દેશમાં દાખલ થયા, ત્યારે ભારત સાથેનો તેમનો સાંસ્કૃતિક સંબંધ, તે સમયના નાટાલના અંગ્રેજ રાજકર્તાઓએ, ધર્મ પ્રચારકોને આ પ્રદેશમાં સાથે સાથે લાવવાની વ્યવસ્થા ન કરી હોવાથી, મુશ્કેલી ભર્યો નીવડયો હતો. છતાં મૂળેજ એ સૌ ભારતીય સંસ્કૃતિથી ઓતપ્રોત બનેલ હોવાથી આપસનાં દૈનિક સંસર્ગ ને સત્સંગ દ્વારા રહીસહી ભારતીય સંસ્કૃતિની ભાવના જીવંત રાખી શક્યા હતા.

ત્યારથી વર્તમાન સમય સુધીના કાળ પરત્વે આપણે દ્રષ્ટિપાત કરીશું

લેખક

મોહનલાલ બલસારા

તો ઘણા મહત્વના પ્રશ્નો આપણી સમક્ષ ખડા થયેલા દેખાશે. શરૂઆતનાં વર્ષોથીજ સંસ્કૃતિને જીવંત રાખવાના જે જે પ્રશ્નો ઉત્પન્ન થયા તેનું સંતોષ જનક નિરાકરણ આપણી આ દેશની સામાજીક, ધાર્મીક ને શિક્ષણ સંસ્થાઓના સહકારથી થઇ શક્યું.

પરંતુ હવે હાલ તરતનો અને સારાયે ભવિષ્યને સ્પર્શતો ઘણો જ વિકટ પ્રશ્ન તેનાં અતિ ભયાનક સ્વરૂપમાં આપણી સમક્ષ આવીને ઉભો રહ્યો છે, અને એ પરત્વે કોઇ પણ ભારતીય હવે આંખ આડા કાન કરી શકે એવી સ્થિતિજ રહી નથી.

આ દેશના રાજકર્તાઓએ પ્રાથમિક રીતે જ ભારતીય વસાહત ઉપર સીતમોનો વરસાદ વરસાવ્યો છે. ભાગ્યબળે અથાગ પરિશ્રમોથી કેવળ આર્થીક સ્થિતિ સુધારવા ઉપરાંત ભારતીઓએ આ પ્રદેશમાં નાગરીકત્વના કશા પણ હક્કો કે લાભો કદીયે મેળવ્યા નથી, અને રહીસહી છુટછાટો અને જીવન વ્યવસાયનાં સાધનો ઉપર હાલે ભયંકર કુઠારઘાત થઇ રહ્યો છે, એટલે મૂળેજ અસ્તિત્વ માટે જીવન-મરણનાં મહાન પ્રશ્ન ઉત્પન્ન થયો છે.

એ સૌ કરતાંયે એક વધુ ભયાનક સ્થિતિ આપણા સમક્ષ હાલે તેનાં વિકરાળ સ્વરૂપમાં ઉભી થઇ છે અને તે પરત્વે હવે આપણે કે જેઓ ભારતીય સંસ્કૃતિ અને રીત ભાતોને જીવંત રહે એ જોવાની ઇંતેજારી સેવતા હોઇએ, તેમણે સાવચેત બનવાની ખાસ જરૂર ઉભી થયેલી લાગે છે.

અમુક અંશે ગુજરાતી સિવાયના ભારતીઓની અવદશા માતૃભાષા અને ભારતીય રીતીભાતિની અવગણના અને ધર્મ પરિવર્તનને પરીણામે જ થતી રહી છે, તેમાં સ્વ સંસ્કૃતીને ભોગે આ દેશનાં અર્ધદગ્ધ વાતાવરણ અને જીવન વ્યવસાયને પૂર્ણ રીતે અપનાવેલ છે તે જોઇ શકાશે.

આજે આવી દુઃખદ પરિસ્થિતી સમસ્ત ગુજરાતીઓનાં દૈનીક જીવનને સ્પર્શી રહી છે. ગુજરાતીઓની દરેક સામાજીક, ધાર્મીક અને શિક્ષણ સંસ્થાઓ આવા મહદ્ પ્રશ્નને એની અગત્યતા વિચારી ચાંપતાં પગલાં ન લે અને સ્વરક્ષણની યોજનાઓ ન વિચારે તો પછી વ્યક્તિગત રીતે પેદા કરેલ લાખોની સ્થાવર-જંગમ મીલ્કતો એ ભાવિ વારસોનાં હાથમાં સલામત નથી, અને એજ રીતે સંસ્થાઓ માટે વ્યતીત કરાયેલ અવિશ્રાંત પરિશ્રમો પણ એવા જ કલુષિત સંજોગોમાં અર્થહીન નીવડશે અને તેની સ્થાપનાનાં આદર્શ અને ભાવના માર્યાં જશે.

જેને માટે આપણે મગરૂરી લેતા, અને ભારતીય રીતિનીતિનાં ભાવિ વારસો તરીકે જેમના માટે અનેકવિધ આશાની ઇમારતો આપણે રચતા હોઇએ એ સૌ સંપૂર્ણ રીતે આ દેશના સંસ્કારોમાં જ રચીપચી રહેલા લાગે છે. ખાસ કરીને એમનું દૈનીક જીવન જ એવું બની ગયું છે. આજીવિકા માટેના દિવસભરના વ્યવસાયને બાદ કરતાં બાકીનાં સમય પરત્વે નિરિક્ષણ કરીશું તો સ્હેજે જણાય આવશે કે ત્યાં તેઓ ભારતીય જેવાયે નથી રહ્યા. પુરેપુરા પશ્ચિમની જ સંસ્કૃતી અને રીતરીવાજોમાં મસ્ત બન્યાં જોવામાં આવશે. ક્રિકેટ, ફુટ બોલ અને ટેનીસ વીગેરે રમતગમતો તો નિર્દોષ વર્ણવી શકાય, વળી શારીરિક ને માનસીક પ્રગતી માટે એની આવશ્યકતાયે ખરી, પરંતુ એ સૌ સાથે સંકળાયેલી *(social)* સામાજીક પ્રવૃત્તિ પરત્વે જરા દ્રષ્ટિપાત કરવાની જરૂર રહે છે. એ નિમિત્તે નાચરંગના જલસાઓ યોજાય છે, તેમાં આપણા એ ભારતીય નબીરાઓ પહેલાં તો વડીલવર્ગનાં ડરથી છુપી રીતે ભાગ લેતા, પરંતુ હવે તે ડરપોકતા ફગાવી જાહેર નાચગાનનાં જલસાઓ યોજી વર્ણશંકર જાતિની સ્ત્રીઓ સાથે નાચગાન ને કોકટેલ પાર્ટીઓનો લ્હાવો માણી રહ્યા છે. ધર્મ-સમાજને ઇશ્વરની સાક્ષીએ સ્વીકારેલ પત્નિને એક બાજુ અંધારામાં રાખી આવી દોષીત રમતોમાં મશગુલ બન્યા લાગે છે, અને જેવો સંગ તેવો રંગ એ સુત્રને અનુસરી આ સંખ્યા પ્રતિદિવસ કુદકે ને ભુસકે વધી રહી છે.

એક દિવસે આપણા આ પ્રદેશના ગુજરાતી યુવકો માટે આપણે ગૌરવ લેતા, તે જ યુવાનો આજે આ વિષમ અને અધઃપતનને માર્ગે જઇ રહ્યા છે. હજીયે આ દેશમાં સ્થોસલો વડીલ વર્ગ છે, જેમણે તડકો છાંયડો જોયો છે, અથાગ પરિશ્રમો કર્યા છે, અને જેઓ કોઇ પણ સંજોગોમાં ભારતીય સંસ્કૃતિને, રીત રીવાજોને આ દેશમાં જીવંત રાખવામાં માને છે, તેઓ સવેળા જાગ્રત બને અને આપણાં દરેકનાં ઘર આંગણે પ્રવેશેલી આ મહાન આફતને ટાળવા કંઇ રચનાત્મક પ્રવૃત્તિ આદરે અને આ સંકટગ્રસ્ત સ્થિતીનો કોઇ પણ સંજોગોમાં વ્યક્તિગત રીતે કે સમુહ બળથી પ્રતિસામનો કરવાને કટીબદ્ધ બને.

આવા કમનશીબ સંજોગોને વધુ ઉત્તેજીત કરનારી પરિસ્થિતિ પણ ક્વચિત ઉપજે છે તે પરત્વે પણ સમસ્ત ગુજરાતી સમાજે જાગ્રત બનવાની જરૂર રહી છે. એક તરફ હાલમાં જ આ દેશનાં પ્રવાસે આવેલ કેનીઆ એશીઅન ક્રિકેટ ટીમ પરત્વે દ્રષ્ટિપાત કરીએ. એમનાં આ દેશનાં પ્રવાસથી થયેલા લાભ અને ગેરલાભોનાં પૃથ્થકરણની નિર્વીવાદ આવશ્યકતા ઉભી થઇ લાગે છે. રંગદ્વેષનાં પ્રચંડ દુર્ગ જેવા આ કમનશીલ પ્રદેશમાં, રમતગમતનાં નામે આવીને રંગદ્વેષની ભાવનાને વધુ ઉત્તેજીત બનાવી શકે છે. એક પણ યુરોપીઅન ટીમ સાથે રમત હરીફાઇ ગોઠવી હોત, તો એક રીતે એવું આગમન લાભદાયી લેખી શકાત કમનશીબે તેમ તો થઇ શક્યું નહી. પરંતુ રંગભેદની નિતીને વધુ ઉત્તેજન આપી આ દેશનાં રાજકર્તાઓ, જેઓએ એ ભેદ નિતિ રચી છે, તેમને જગત સમક્ષ જાહેરાત કરવાની તક આપી છે કે બિન-ગોરાઓ આપસ આપસમાં રમત-ગમતની એલાયદી રીતિનિતિ સ્વીકારવામાં સંતોષી અને સંમત છે.

રોડેશીયાની હોટેલોમાંથી જાતિભેદ દૂર થયો

લુસાકાથી 'સ્ટાર'ના ખબરપત્રીએ ૨૪મી જાન્યુઆરીએ જણાવ્યું છે કે નોર્થન રોડેશીયન હોટેલ્સ એસોસીએશને ચાલુ અઠવાડીયે જાહેર કર્યું છે કે એ સંસ્થાની સઘળી હોટેલોમાં હવેથી જાતિભેદ નહીં રહેશે. એસોસીએશને આ મંજુર કર્યું છે તે છાપા જોગ વાર્ષીક મીનીટમાં એ સ્પષ્ટ કર્યું છે જો કે કરકસર અને સામાજીક અટકાયત હશે છતાં આનો અર્થ એ છે કે હવે કલરબાર નહિ રહે. સારી રીતે સજ્જ થયેલા અને સભ્યતા જાણતા હોય અને બીલભરી શકે તેવા બીન યુરોપીયનોને રાજકીય બાબત સિવાય હોટેલનો વ્યાજબી કારણ માટે ઉપયોગ કરવો હોય તો તેમને હોટેલમાં લેવામાં આવશે જો કે પ્રવેશ હક્ક તો માલીકને હસ્તક રહેશે.

જોઇએ છે

હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઇડીંગે
પહોંચતાં કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ ફીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULLBRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

મહાનદીનો હીરા કુંડ

ઓરીસા પ્રાંતના સંબલપુર પાસે મહાનદી ઉપર બાંધેલા પુરતાથી બનેલો હીરાકુંડ ડેમ ભારતના વડા પ્રધાન પંડીત જવાહરલાલજીએ જાન્યુઆરીની ૧૩મીએ ખુલ્લો મુકતાં કહ્યું હતું કે કેટલાંય વર્ષનું આ સ્વપ્ન સિદ્ધ થયું છે. મંદીરોની ભૂમિ ઓરીસામાં એક નવું મંદિર બન્યું છે. જેમાં આખા દેશનો પ્રભુ બિરાજે છે. જેનાવડે માત્ર પ્રકાશ જ નહીં પણ રોજીયે મળી શકશે. ગામે ગામડે ગામડે વીજળી પહોંચાડવી છે. આજના વૈજ્ઞાનિક યુગમાં દેશની પ્રગતિની તુલના લોઢું, પોલાદ અને વીજળીની શકિતના ઉત્પાદન પરથી થાય છે. તે સાથે ભારતનું ધન જમીન છે એ પણ ભુલવાનું નથી.

તેમણે એક બટન દબાવતાં જ હાયડ્રો ઇલેક્ટ્રીક ગ્રીડ ચાલુ થયેલી અને આ સરોવરના દરવાજામાંથી પાણીનો ધોધ વહેતો થયો હતો તેમજ જગતમાં લાંબામાં લાંબુ (અને હીંદમાં મોટામાં મોટું) ૧૩ માઇલનું સરોવર વીજળીના પ્રકાશથી તરબોળ થઇ ગયું હતું. પાસે જ બંધાતું રૂરકેલા શહેર અને ઓરીસાના બીજાં કેટલાંક સ્થળોનાં કારખાનામાં પણ વીજળીની શકિત ચાલુ થઇ હતી.

આ હીરાકુંડથી ચાલુ વર્ષમાં એક લાખ એકરને પાણી મળશે/ અને ૧૯૫૯ સુધીમાં પચાસ લાખ એકરને સીંચાઇ મળી જશે. આયોજન પ્રધાન શ્રી ગુલઝારીલાલ નંદાએ આ યોજનામાં યુનાઇટેડ સ્ટેટસે કરેલી મદદ માટે આભાર વ્યકત કર્યો હતો. હીરાકુંડના ટાવરનું નામ જવાહર મીનાર રાખેલું છે. અને ૨૮૮ ચોરસ માઇલના વિસ્તારમાં પાણી રહે છે. એક લાખ તેત્રીસ હજાર કીલોવોટ ઇલેક્ટ્રીસીટી ઉત્પન્ન થશે. ઓરીસામાં લોખંડ કોલસો મેંગેનીઝ લાઇમસ્ટોન અને ક્રોમાઇનનો મોટો જથો છે. તેનું હિરાકુંડની વીજળીથી ઉત્પાદન વધશે અને એ શકિતથી સ્ટીલ, એલ્યુમીન્યમ, સીમેંટ, કાગળ અને કાપડનાં કારખાનાં આ ચાલુ થશે જેથી દેશને મોટો લાભ થશે. આ ઉપરાંત મહાનદીમાં ઘણો વર્ષ આવતી રેલોનું પ્રમાણ પણ ઘટી જશે. આ યોજના પાછળ સીત્તેર કરોડ રૂપિયા ભારતની સરકારે ખર્ચ્યા છે.

હ્યુએન ત્સંગ અને નાલંદા

પટણાથી ૬૦ માઇલ પર આવેલા નાલંદા શહેરમાં ચીન દેશવતી ટીબેટના દલાઇ લામાએ ભારતના વડા પ્રધાન પં. જવાહરલાલજીને સાતમી સદીમાં ભારતનો પ્રવાસ કરી ગયેલ ચીની મુસાફર હયુએન ત્સંગના અવશેષની એક નાનકડી પેટી મૈત્રીના ચિહ્ન તરીકે ભેટ આપી હતી.

ઇતિહાસ પ્રસિદ્ધ નાલંદાના પ્રાચીન વિશ્વવિદ્યાલયમાં બૌદ્ધ ધર્મનાં સાહિત્યનો અભ્યાસ કરવા હયુએનત્સંગ અનેક સંકટ વેઠી સને ૬૨૯માં ભારત આવ્યો હતો તે ૧૪ વર્ષ હીંદમાં રહેલો જે પૈકી સાત વર્ષ નાલંદામાં રહીને ચાઇનીઝ ભાષામાં બૌધ ધર્મના સંસ્કૃત પુસ્તકોનું ભાષાંતર કરેલું તેના લખેલા સંસ્કૃત પત્રોથી પુર્વકાળમાં વિદેશના વિદ્વાનો અને ખાસ કરીને ચીન સાથે હીંદની ગાઢ મૈત્રી હોવાનું પ્રમાણ મળી શક્યું હતું. હયુએનત્સંગ તેની સાથે અનેક પુસ્તકો ચીન લઇ ગયો હતો.

દલાઇ લામાએ ઉપરોક્ત ભેટ પં. જવાહરલાલજીને આપી તેની સાથે હયુએનત્સંગે બૌદ્ધ ધર્મનાં સંસ્કૃત સાહિત્યનું ચાઇનીઝમાં કરેલાં ભાષાંતરનાં ૭૪ પુસ્તકો પણ આપ્યાં હતાં અને ભારત સરકારે બુદ્ધ સંસ્કૃતિનું પાટનગર નાલંદાની પાઠશાળા પુનઃ સ્થાપવા માટે અભિનંદન આપ્યું હતું. અને આ પ્રસિદ્ધ પ્રવાસીનું ભારત સરકારે બાંધવા ધારેલાં સ્મારક માટે પાંચ હજાર રૂપિયાની ચેક આપી હતી. વડા પ્રધાને ચીન સરકારનો આ અમુલ્ય ભેટ માટે આભાર માની કહ્યું હતું કે આ અવશેષ ભારતની પ્રજાને ચીન સાથેના મૈત્રી સંબંધની હંમેશાં યાદ આપશે અંતમાં પંડીતજીએ આ ચડભડતાં જગતને અશાંતિથી મુક્ત કરવા અને સુલેહથી હળીમળીને રહેવા માટે ભગવાન બુદ્ધ અને મહાત્મા ગાંધીજીના પ્રેમ, શાંતિ, અહિંસા અને સદ્દચારના સંદેશાની યાદ આપી હતી.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો :

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાર્કલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

ધી કવીન્સલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કુંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાઇ છે

આગ અકસ્માત તથા દરીયાઇ માલનો

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાનું

કામ કરે છે.

ખાસ હિંદી પ્રતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ — બોકસ નંબર ૪૭૬ — ડરબન.

ટેલીફોન નંબર ૪૭૪૫૩ અને ૪૭૮૮૮.

સામાજીક ખબરો

[આ કોલમોમાં છપાતા સમાચારો અમને વ્યકિતઓ તથા સંસ્થાઓ તરફથી મોકલાયેલા હોય છે. ડરબન તથા યુનીયન અને રોડેશીયાની વિવિધ સંસ્થાઓના કાર્યકર્તાઓ પોતાના શહેરમાં બનેલા મહત્વના સામાજીક બનાવોની અમને જાણવા જોગ વિગતો મોકલશે તો તેમાંથી યોગ્ય ખબરોને સ્થાન આપવામાં આવશે.—વ્યવસ્થાપક.]

જોહાનીસબર્ગમાં લગ્નોત્સવ

જોહાનીસબર્ગના શ્રી મણીલાલ ગલાલભાઈની પુત્ર ચિ. જયંતીલાલનાં શુભ લગ્ન, એજ શહેરના શ્રી નારણભાઈ ખુશાલભાઈની પુત્રી ચિ. સવિતા બેન સાથે રવિવાર, તા. ૨૦–૧–૫૭ના દિવસે પાટીદાર હોલમાં હીંદુ ધાર્મીક વિધિ મુજબ થયાં હતાં. આ પ્રસંગે અનેક લોક સેવકો, અને મિત્રો તરફથી નવદંપતીને સંખ્યા બંધ આશીર્વાદ અને શુભેચ્છાના સંદેશાઓ મળ્યા હતા. તે બદલ સૌનો આભાર આ પત્રદ્વારા માનવામાં આવે છે.

આ માંગલિક પ્રસંગે શ્રી મણીલાલ ગલાલભાઈ તરફથી જાહેર જમણવારને બદલે દરિદ્રનારાયણનાં ભોજન માટે વાંકાનેરમાં વસતા પાંચસો જેટલા હળપતિઓને એકેક રૂપીયો વહેંચવામાં આવ્યો છે. ઉપરાંત સ્વદેશ તથા આ દેશની જુદી જુદી સંસ્થાઓ મળીને આ પ્રસંગની ખુશાલીમાં આશરે દોઢસો પાઉંડ જેટલી ભેટ આપવામાં આવી હતી.

[લગ્ન આદી પ્રસંગોએ વેડફાતા પૈસાની જનસમાજના હિતાર્થે ઉદારતાથી જે સખાવત કરવામાં આવે છે તે ખુબ જ સ્તુત્ય અને અનુકરણીય છે. પણ અમારા મતે આ દાન આપતાં આપણે એ ન ભુલવું જોઈએ કે આ દેશના મૂળ વતનીઓ પણ કંગાળ છે. અને તેની તરફ પણ આપણી અમુક અંશે ફરજ છે.—તંત્રી.]

બેથાલમાં લગ્ન

બેથાલ (ટ્રાંસ્વાલ)ના શ્રી ડાહ્યાભાઈ મકનજી મીસ્ત્રીની પુત્રી ચી. જમનાબેનનાં શુભલગ્ન જોહાનીસબર્ગના શ્રી કાળીદાસ હરખાભાઈના પુત્ર ચી. કરસનદાસ સાથે તા. ૨૦–૧–૫૭ના દિને થયાં હતાં. એ માંગલિક પ્રસંગે સ્થાનિક ભાઈઓ અને બહેનોએ જે વિવિધ પ્રકારે મદદ કરી હતી તે માટે તેમનો તથા ડરબન, કેપ, ટ્રાંસવાલ, રોડેશીયા, ઇસ્ટ આફ્રિકા અને સ્વદેશથી અભિનંદન પાઠવનાર સ્નેહિઓનો અને પુષ્પહાર દ્વારા શુભાશીષ આપનાર સંસ્થાઓનો આ પત્રદ્વારા હાર્દીક આભાર માનવામાં આવે છે.

પ્રીટોરીઆમાં લગ્ન

શ્રી નરસીંહભાઈ પ્રેમાભાઈ કરાડીના હાલ મુ. પ્રીટોરીઆ ને ત્યાં એમની સુપુત્રી ચિ. વાલીબેનનાં શુભ લગ્ન બોદાલીના હાલ મુ. બોકસબર્ગ સ્વ. શ્રી સુખાભાઈ મકનભાઈના સુપુત્ર ચિ. બાલુભાઈ જોડે એમના મુકામે તા. ૧૩–૧–૫૭ના રોજ વૈદિક વિધિથી થયાં હતાં.

લગ્નમાં ડીસ્ટ્રીક અને પ્રિટોરીઆના ભાઈઓ સારી સંખ્યામાં વર વધુને સુભાશીષ આપવા પધાર્યાં હતા. શ્રી નરસીંહભાઈએ પધારેલા મહેમાનો તેમજ લગ્ન પ્રસંગે જે ભાઈઓએ મદદ કરી હતી તેમનો આભાર માન્યો

આદર્શ આશીષ

જોહાનીસબર્ગમાં તાજેતરમાં થયેલાં એક લગ્ન પ્રસંગે બારડોલી તાલુકાના જાણીતા કાર્યકર્તા શ્રી ડાહ્યાભાઈ પ્રભુભાઈએ નવદંપતિને મોકલેલો સંદેશો પ્રત્યેક યુવક-યુવતીને મનનીય છે. તેમણે લખ્યું છે: તમો દંપતિ હવે પ્રભુતામાં પગલાં માંડો છો. સંસારના બીજા આશ્રમમાં પ્રવેશ કરો છો. હીંદુ ધર્મમાં લગ્ન એ પવિત્ર સંસ્કાર ગણાય છે પતિપત્નિનો સંબંધ પવિત્ર અને ધાર્મીક મનાય છે ભવ સાગર તરવા માટે આ સંબંધ ખુબ જ મહત્ત્વનો ભાગ ભજવે છે આવા એક પવિત્ર સંબંધ દ્વારા તમો તમારૂં જીવન સફળ કરી શકો એમ છો. મનુષ્ય દેહ દુર્લભ છે અને એ આ ભવસાગર તરવાનું ઉત્તમ સાધન છે. જીવન માટે પૈસો જરૂરી છે પણ પૈસો એ ધ્યેય નથી. ચારિત્ર્યનું ઘડતર અને લાયકાત એજ જીવનની મુડી છે. પૈસો માત્ર સાધન છે અતિશય પૈસો માણસને કવચિત શયતાન બનાવે છે માટે એનાથી ચેતતા રહેવું. મહેનત કરો, પૈસા મેળવો, પણ તે સાથે તમારી ફરજો પણ બજાવો. પૈસાનો સદ્ઉપયોગ કરો તમારા માબાપ, કુટુંબ, ગામ અને દેશ પ્રત્યેની પવિત્ર ફરજો અદા કરજો ભગવાન તમારૂં કલ્યાણ કરો.

હતો. અને આ શુભ પ્રસંગ નિમિત્તે કેટલીક સંસ્થાઓને ભેટ આપી હતી.

ફીનીકસ સેટલમેન્ટ

ફીનીકસ સેટલમેન્ટ—એ આ દેશમાં મહાત્મા ગાંધીજીની સ્મૃત્તિ કરાવતું એક માનનીય સ્મારક હોય તેની આ દેશના તથા પરદેશના પ્રવાસીઓ અવાર નવાર માનપુર્વક મુલાકાત લેતા રહે છે. તાજેતરમાં આવી જનારા સજ્જનો:

શ્રી નગીનભાઈ ખુશાલભાઈ પટેલ (લુસાકા) શ્રી ડાહ્યાભાઈ ભીખાંભાઈ, અમાઈદાસ મકનભાઈ અને એન. એમ. ઠાકોર (સ્પ્રીંગ્સ) શ્રી ગોવીંદભાઈ એન. પટેલ (ડરબન) મીસીસ ફાતીમા મીર (ડરબન) ડો. એસ. કુપ્પન, મી. પી. જે. ન્યુમેન, મીસીસ જે. ફનસેઇલ (હાવર્ડ કોલેજ ડરબન) એલ. નાયડુ (ડરબન) શ્રીમતી લક્ષ્મીબેન એન. લખુ, સુરજબેન પી. આમલી (પોર્ટ એલીઝાબેથ) શ્રી મકનભાઈ ગોવીંદ, શ્રી વસનભાઈ એ. ગાંધી, શ્રી શાંતિલાલ ગાંધી અને શ્રીમતી પુષ્પાબેન ગાંધી (ડરબન) મીસ એફ. ગુલ (કેપટાઉન) મીસીસ જે. ડબલ્યુ. ગીબસન (કેન્સાસ યુ. એસ. એ.)

શ્રી ક્ષાત્રમ હીંદુ મિત્ર મંડળ કેપટાઉન

ઉપરોકત મંડળની તા. ૧૭–૧–૫૭ના દિને મળેલી મીટીંગમાં આગામિ વર્ષ માટે નીચેના કાર્યકર્તાઓ ચુંટાયા છે.

પ્રમુખ: દેવચંદભાઈ પરસોતમ, ઉપ-પ્રમુખ: ગોવીંદભાઈ ડી. વાઘમારીઆ, મંત્રી: મણીલાલ પી. બલસારા સહ-મંત્રી: ચિત્તરંજન ડી. ચાવડા, ખજાનચી: દુલભભાઈ વસનજી બીલીમોરીઆ, સહ-ખજાનચી: મગનલાલ અંબારામ, ઓડીટર: ભીખુભાઈ દલાભાઈ વાંઘમારીઆ.

જોહાનીસબર્ગમાં લગ્ન

જોહાનીસબર્ગના આરક સીસોદ્રા નિવાસી શ્રી ગોવીંદભાઈ હીરાભાઈના પુત્ર ચિ. નટવરલાલનાં લગ્ન, જોહાનીસબર્ગના ઉમરાખ નિવાસી શ્રી જીવણભાઈ મોરારભાઈ (એલ. જે. પટેલ)ની પુત્રી ચિ. મનુબેન સાથે, તા. ૨૭–૧–૫૭ રવીવારના રોજ પાટીદાર હોલમાં હીંદુ ધાર્મીક વિધિ મુજબ થયાં હતાં. શ્રી નટવરલાલ વૈષ્ણવ પાટીદાર સમાજના પહેલાં જ બી. એ. એલ. બી. થયેલા છે. લગ્ન પ્રસંગે કેટલાક યુરોપીયન મિત્રોએ તથા અન્ય સ્નેહીઓએ નવદંપતીને આશીર્વાદ પાઠવ્યા હતા. તે સર્વેનો આ પત્રદ્વારા બંને પક્ષ હાર્દીક આભાર માને છે.

આભાર સ્વીકાર

શ્રી એમ. કે. પટેલ (લુસાકા)	૧૦ ૬
શ્રીમતિ લક્ષ્મીબેન એન. લખુ (પી. ઇ.)	૫ ૦
,, સુરજબેન પી. આમલી (પી. ઇ.)	૫ ૦
શ્રી નરસીંહભાઈ પ્રેમાભાઈ (પ્રીટોરીયા)	૪ ૪ ૦

સ્ટીમર કંપાલા ૪થી ફેબ્રુઆરીએ ઉપડશે.

સ્ટીમર કરંજા તા. ૧લી માર્ચે ડરબન આવી તા. ૬ ઠ્ઠી માર્ચે મુંબઈ જવા ઉપડશે.

આગામિ તહેવારો: વસંત પંચમી તા. ૪ ફેબ્રુઆરી; જયા એકાદશી તા. ૧૧ ફેબ્રુઆરી.

કાશમીરનો નિર્ણય

જમ્મુ–કાશ્મીરથી 'લંડન ડેલીમેલ'ના ખબરપત્રી મી. રીચર્ડ ગ્રીનોએ જણાવ્યું છે કે કાશ્મીરના વડા પ્રધાન બક્ષી ગુલામ મહમદે કહ્યું હતું કે "અમારે કોઈનું પણ મધ્યસ્થપણું જોઈતું નથી આ પ્રદેશના વહીવટ માટે અમે યુનાઈટેડ નેશન્સના કોઈ પણ પ્રયત્નની સામે ટક્કર લેશું અમે બળ નહીં વાપરશું પણ અમે અમારો બચાવ કરીશું" ગાંધી, નહેરૂ અને ગુલગાનીન, ખ્રુશ્ચેવની છબીઓની પડખે ઉભા રહીને વડા પ્રધાને કહ્યું કે "દરેક જણ આ દેશ છોડી જવા સ્વતંત્ર છે અગર શહેરી તરીકેથી મુક્ત બની શકે છે પણ ભારતથી છુટા થવાની હવે શક્યતા નથી. અગર પ્લેબીસાઈટ રાખવાનો પણ કોઈ સવાલ નથી ખુદ મી. નહેરૂ પણ એવી કોઈ વસ્તુ માટે હુકમ કરી શકે એમ નથી."

નવી દીલ્હીમાં શ્રી નહેરૂએ કહ્યું છે કે "ભારતનો કેસ પુરી રીતે સાંભળવા અગાઉ સેક્યુરીટી કાઉન્સીલે મત આપ્યો એથી મને ભારે ખેદ થયો છે."

જમ્મુમાં બંધારણ સભાની મળેલી મીટીંગમાં ૭૨ સભ્યોએ બંને દેશોને જોડનારૂં બંધારણ ઘડયા પછી વિખરાઈ જવાનો ઠરાવ કર્યો હતો અને તે પછી તેમણે સત્તાવાર પોતપોતાનો આભાર માની ચુંટણી થાય ત્યાં સુધી તેઓ સરકારના સંરક્ષક બન્યા છે બંધારણ સભામાં માત્ર ચાર જ સભ્યો ગેર હાજર હતા.

અમારી ચાલુ વાર્તા

ધુપ સુગંધ

લેખક: સોપાન

પ્રકરણ ૩૦મું

સુખના સાગર ઉછળતા હતા ત્યાં એક ધરતીકંપ થયો ને દુઃખના પહાડો ઉપસી આવ્યા 'એક રીતે નહિ તો બીજી રીતે પણ એ મીરાં જ સાબિત થશે, પ્રાણ પાથરી દેશે આ માધવી!' કુળ પ્રતિષ્ઠાની વેદિ ઉપર હોમાઈ જવા સિવાય બીજો કયો માર્ગ બાકી રહ્યો છે હવે? માધવીએ ચિત્ત પરોવ્યું છે હવે પ્રાર્થનાના શ્લોકોમાં અને મીરાંનાં ભજનોમાં.

તે દિવસે રાંધ્યાં ધાન રખડી પડ્યાં. ઘરના જૂના ને વફાદાર નોકરો પણ કોઈને કશું પૂછવાની હીંમત કરી શક્યા નહિ. કૈલાસબાની પાસે એકાદ બે વાર હરિવલ્લભ ગયા અને માધવી પણ મોડી વાર મૂંગે મોંએ ત્યાં બેસી આવી પણ કોઈનાં મન હળવાં થઈ શક્યાં નહિ. રાત પણ સૌની ચીંતામાં જ પસાર થઈ. માધવીએ માતા-પિતાના આઘાત ને રોષની કલ્પના તો કરી હતી. પરંતુ જે બની ગયું તે એને માટે જેટલું આશ્ચર્યજનક તેટલું જ અસહ્ય હતું. કૈલાસબાના હૃદય ઉપર આટલી બધી અસર થશે. એમ એણે ધાર્યું નહોતું અને સદા યે તેને લાડ લડાવનાર ને અપાર વિશ્વાસ ધરાવનાર પિતાજી આ રીતે ખળભળી ઉઠશે એવી એણે સ્વપ્નમાં ય કલ્પના કરી નહોતી માધવી આ સ્થિતિમાં કશું વિચારી જ શકતી નહોતી, પછી આમાંથી માર્ગ કાઢવાની કે માનસીક સમાધાન મેળવવાની તો! વાત જ ક્યાં રહી!

કૈલાસબાનું હૈયું ભાંગી ગયું હતું. સાથેસાથ એમને એવું થઈ ગયું હતું કે પુર્વજન્મોનાં પુણ્યોનો હવે ક્ષય થયો છે ને દુઃખના દિવસો શરૂ થઈ ચુક્યા છે. માધવીને એમણે મીરાં તો કદી માનીજ નહોતી. માધવીમાં સામાન્ય સુશીલ કન્યાના ગુણદોષ પણ એમણે કલ્પ્યા હતા. પરંતુ માતાપિતાની આજ્ઞા વિરૂદ્ધ જ નહિ, એમનાથી છાની રીતે એ કોઈ સાથે લાગણીનો સંબંધ કેળવે અને જ્યારે તેને માતા-પિતાનાં દુઃખ ને આઘાતનું ભાન થાય ત્યારે પણ તે પાછી ન વળે એ કૈલાસબા માટે અસહ્ય હતું. એમનું પોતાનું દુઃખ તો હજી તેઓ ઘોળીને પી જઈ શક્યાં હોત, પરંતુ હરિવલ્લભના દુઃખની કલ્પના એમનાથી થઈ શકતી નહોતી. માધવી પ્રત્યે હરિવલ્લભની વાત્સલ્ય ગંગામાં વિશ્વાસનું અમૃત પણ ભળ્યું હતું. આજ સવારેજ હરિવલ્લભે એમને નહોતું કહ્યું કે માધવી તો ગિરધરઘેલી મીરાંનો જ અવતાર છે.

હરિવલ્લભના મનની સ્થિતિ આ બંનેથી નિરાળી હતી. માધવીની પેઠે એમનું મન વિચારશૂન્ય નહોતું બની ગયું. કૈલાસબાની પેઠે કેવળ દુઃખ ને હતાશાની લાગણી પણ નહોતી. કોઈ વાર અંતર રડી ઉઠતું ખરૂં, પણ વધુ વાર તો રોષની જ્વાળાઓ ભભુકી ઉઠતી. માધવી કે કમલેશ માટે જ નહિ, પોતાને માટે પણ એમનાં હૈયામાં ક્રોધ વ્યાપી જતો હતો. માધવીનો પત્ર જ્યારે એમની પાસે આવેલો ત્યારે તેમાં આવી સામગ્રી હશે એવી તો કલ્પના યે એમને ક્યાંથી હોય, છતાં એમણે ધાર્યું હતું કે માતાપુત્રી વચ્ચેની કોઈ નાજુક બાબત એમાં લખાયેલી હશે, પણ પત્રની એક, બે ને ત્રણ લીંટી વાંચતાં તો એમનાં રોમ ખડાં થઈ ગયાં હતાં. એ પછી માધવીનો પત્ર એમણે ઉંચે શ્વાસે જ વાંચ્યો હતો અને કમલેશનો પત્ર તો તેઓ માત્ર ઉઘાડી જ શક્યા હતા. આશ્ચર્ય ને રોષથી એમની પહોળી થયેલી આંખો થોડા શબ્દ કે વાક્યો ઉપર જ માત્ર ફરી શકી હતી, પરંતુ એટલું એમને માટે બસ હતું. એમણે વર્ષોથી પોતાના મનમાં માધવીની એક મૂર્તી ઘડી રાખી હતી. ઘડનૈયા પણ પોતે જ હતા છતાં તે ઈશ્વરે સરજી હોય એવી કાળજી ને ભક્તિથી એમણે તેનું જતન કર્યું હતું. આજે અચાનક તેના ઉપર કોઈએ વજ્રપ્રહાર કર્યો હતો.

માધવીનાં લગ્નની વાત જ એમને ગમતી નહોતી. સદ્‌ગત અશોકનું સ્મરણ માધવીને જોઈને તેઓ ભૂલતા હતા. પ્રારંભમાં તો એમ પણ થતું હતું કે માધવીનાં લગ્ન કરીને તેઓ જમાઈ નહિ, પણ પુત્ર પ્રાપ્ત કરશે, પરંતુ તે ઈચ્છા યે ધીમે ધીમે ક્ષીણ થવા માંડી હતી. કૈલાસબાના ચિત્તને સાંત્વન આપવા ને માધવીના જીવન માર્ગને સરળ બનાવવા એમણે કુમારના પ્રશ્નમાં રસ લીધો હતો અને જ્યારે માધવીએ ઈન્કાર ઉચ્ચાર્યો ત્યારે તેઓ પ્રસન્ન થયા હતા. આજે એ બધું એમના સ્મરણપટે તો ન ચડ્યું, પરંતુ એ અનુભવો ને એ ભાવનાઓએ ઘડેલું એમનું લાગણીતંત્ર પાયામાંથી હચમચી ઉઠ્યું. માધવીએ એમના જે ઉદ્‌ગારો સાંભળ્યા તે એને જ ઉદ્દેશીને ઉચ્ચારાયેલા નહોતા, એ તો અંતરની વેદનાના બહાર આવી ગયેલા માત્ર ઉભરાઓજ હતા. અને તે પછી રોષમાં તેઓ જે બોલી ગયા હતા તે વિષે પાછળથી એમને પોતાને પણ ખેદ થતો હતો.

હરિવલ્લભની વિચારસૃષ્ટિમાં સુનકાર નહોતો, પરંતુ ત્યાંથી રસ, સુગંધ, સૌન્દર્યે વિદાય લઈ લીધી હતી. માધવી આવું કેમ કરી શકી હશે તે એમના મનમાં બેસતું જ ન હતું. કમલેશ કોણ હશે, કેવો હશે, માધવીને એ ક્યાં ને શી રીતે મળ્યા હશે વગેરે પ્રશ્નો તો એમના મનમાં ઉઠતા જ નહોતા. કમલેશ એમની દુનીયાનો માનવી નહોતો એટલું તેઓ સમજી ગયા હતા. માધવી એમનાથી દુર દુર જતી હોય એટલું જ નહિ, પણ કોઈ તેને ઉપાડી જતું હોય ને માધવીની પણ તેમાં મૂક સંમતિ હોય એવી કલ્પના આવી જતી હતી. કોઈવાર થતું હતું કે માધવી વિષે એમણે જે ધારેલું તે બધું મોહજન્ય હતું. એમની આંખે વાત્સલ્યના પાટા બંધાયા હતા અથવા તો તેની ઈન્દ્રજાળ રચાઈ હતી! બીજી પળે એમ થઈ જતું હતું કે માધવી ભોળી છે, અણુસમજુ છે, દુનીયાદારીનો એને અનુભવ નથી, લોભામણી વાતોથી ને પ્રેમના રંગીન ચિત્રોથી એ ખેંચાઈ ગઈ હશે, છેતરાઈ ગઈ હશે.

હરિવલ્લભે આખી રાત પથારીમાં પડખાં ઘસ્યાં હતાં. આવો અનુભવ જીવનમાં પહેલીજ વાર થતો હતો. એકનો એક પુત્ર અશોક ગયો ત્યારે જીવનમાં રસ ઉડી ગયો હતો અને સર્વત્ર શુન્યતા ભાસતી હતી. પરંતુ આજની વેદના તે કરતાં નિરાળી હતી. તે દિવસે તો એક તત્વજ્ઞાન એમની મદદે આવ્યું હતું. ઈશ્વરની દુનીયામાં માનવીનું કંઈ ચાલતું નથી. પ્રભુની ગતિ ન્યારી છે, અને સૌ તેની પાસે લાચાર છે. આજે તો જે બન્યું તે સામાન્ય માનવીએ, ના, એમની પોતાની જ માધવીએ કરેલું હતું. સરજનહારને દોષ દેવાય એવું હતું જ નહિ.

હરિવલ્લભને જે દુનીયાનો પરિચય હતો તે દુનીયામાં એમની હાક વાગતી હતી. ઘેર અને બજારમાં એમનો પડ્યો બોલ ઝિલાતો હતો. રાજકર્તાઓની વચ્ચે પણ એમનાં માનપ્રતિષ્ઠા જળવાતાં હતાં. સગાં સંબંધીઓમાં એમના અભિપ્રાયનું વજન પડતું એટલું જ નહિ, એમની ઈચ્છા આજ્ઞારૂપ ગણાતી હતી. આ બધું કેવળ એમની અઢળક દોલતને કારણે નહોતું, પરંતુ વંશ-પરંપરાની ખાનદાની, સ્વભાવગત સૌજન્ય, પ્રેમ ને ન્યાયની દૃષ્ટિ, સ્વાભાવિક ઉદારતા ને ઉચ્ચ ચારિત્ર્યને લીધે એમને આ સ્થાન પ્રાપ્ત થયું હતું. આજે એમને આ બધી સિદ્ધિઓ નિરર્થક લાગી. પોતાની કંઈ જ કીંમત નથી એવો ભાવ ઘડીભર મનમાં વ્યાપી ગયો. એકવાર તેઓ ગણગણ્યા: 'લોકનજરમાં મારૂં મૂલ્ય અબજોનું છે પણ પુત્રીની દૃષ્ટિએ હું એક કોડીનો સાબીત થયો, મને પૂછવાની-જણાવવાની પણ એણે દરકાર ન કરી.

માધવીનો પત્ર હરિવલ્લભે ઉતાવળથી ને ઉંચે શ્વાસે વાંચ્યો હતો છતાં તેનો શબ્દેશબ્દ અંતરમાં કોતરાઈ ગયો હતો. એ શબ્દ એમને મન અંગારા જેવા પુરવાર થયા હતા. પત્રને અંતે માધવીએ અપરાધ માટે ક્ષમા ઉચ્ચારી હતી, પરંતુ ક્યાં ય તે વિષે ખેદ નહોતો, પાછા વળવાની વૃત્તિ નહોતી 'તમે કહેશો તેમ કરીશ' એવા વિનયના શબ્દો પણ નહોતા. હરિવલ્લભના ચિત્ત ઉપર એની ગંભીર અસર થઈ હતી. ફરી ફરીને એમને લાગતું હતું કે દીકરીને મન એમની કશી કીંમત રહી નથી. એણે પોતાનું જ ધાર્યું કર્યું છે ને હજી પણ દૃઢતા પૂર્વક એ જ પંથે ચાલવા માગે છે. હરિવલ્લભના મનમાં માધવીનાં મનો-મંથનની કે વ્યથાની કોઈ કલ્પના પણ પ્રવેશી શકતી નહોતી.

હરિવલ્લભ આખી રાતમાં એકાદ કલાક માંડ નિદ્રાધીન થઈ શક્યા હશે. સવારે ચારેક વાગે એમણે ચિત્તની શાંતિ માટે ઈશ્વર સ્મરણ કરવા માંડ્યું. મન સ્થિર રહેતું નહોતું એટલે માળા પણ લીધી, પરંતુ બધું નિરર્થક નીવડ્યું. એમણે પોતાના ઓરડાની બત્તી કરી દીવાલ ઉપર લટકતી ભગવાનની છબી જોઈ, એ પછી એમની નજર મેવાડ છોડીને દ્વારકાધીશને મળવા જતી મીરાંની છબી ઉપર પડી પાછળ નજર કરી તો અશોકનો હસતો ચહેરો ઝીલતી તસ્વીર હતી અને બાજુમાં જુઈન ફુલ જેવી કોમળ ને સુંદર માધવી દેખાતી હતી. હરિવલ્લભે બધા ફોટાઓ ઉપર ફરી ફરી નજર ફેરવવા માંડી. આને પરિણામે દુઃખની માત્રા તો ઘટી નહિ, પરંતુ ઉચાટનું પ્રમાણ કંઈક ઓછું થયું. સવાર થતાં એમણે ફરીને પ્રાર્થનામાં મન પરોવ્યું ત્યારે તેમાં થોડીક સફળતા પણ મળી.

કૈલાસબા જાગતાં-ઉંઘતાં આખી રાત પડી રહ્યાં હતાં. તેઓ પોતાને લાચાર ને અસહાય સમજી બેઠાં હતાં એટલે કશું વિચારવાનું રહેતું જ નહોતું. માધવીની સ્થિતિ વિચિત્ર પ્રકારની હતી. એ ઉંઘી જતી હતી ત્યારે જાગતી હોય ને કોઈ એને પાડી રહ્યું હોય એવો અનુભવ થતો હતો અને જાગતી હતી ત્યારે ચિત્તમાં એવો સુનકાર વ્યાપી જતો હતો કે કંઈ સુઝતું જ નહોતું.—ક્રમશઃ

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone: 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

* * * *

આખો દિવસ વેજીટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

* * * *

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * *

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

* * * *

બોર્ડીંગ અને લોજીંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડરોને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગનેજ લેવામા આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અગર તો દેશમાંથી આવતા ઉતારૂઓ માટે કુટુમ્બને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * *

અમે દેશી સેવરધની સોપારી સેકેલી, અને કાચી તેમજ ધાણાની દાળ, ખારેક, પિસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

* * * *

ઘરનું આંથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

* * * *

ઓર્ડરથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

મુદ્રક અને પ્રકાશક શ્રીમતી સુશીલા ગાંધી, ઈન્ટરનેશનલ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, ફીનીકસ, પ્રાઈવેટ બેગ, ડરબન, નાતાલ.